Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 148 (13637) | 1974 оной июниин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ҺАЙН НООҺО ГҮРЭНДӨӨ ТУШААЯ

Нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй манай республикын колхоз, совхозуудай ажалда угаа харюусалгатай хаһа — хонидой нооһо хайшалха саг хүрэжэ ерэбэ. Богонихон болзорто үнгэрдэг энэ хүдэлмэриин ушар удхые, ашаг үрые ойлгодог хүнүүд тэрэнине ургаса хуряалгатай тон зүб сасуулдаг гээшэ. Үнэхөөр энэ шухала хүдэлмэрине бэлэдхэл муутайгаар эхилээд, һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй һаа, унжагайруулбал, нилээд ехэ олзоёо алдаха байна бшуу.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хонин ажалда анхарал ехээр табигдадаг болоһоной, гүрэн түрын талаһаа ехэ туһаламжа хүргэгдэһэнэй, хони олоор үсхэбэрилдэг ажахынуудта үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин нилээд гурнмшуулагдаһанай ашаар республикамнай жэлһээ жэлдэ гүрэндөө ехэ, һайн шанартай нооһо худалдадаг боложо байнхай. Хонишодойшье мэргэжэл шадабари дээшэлнэ.

Мүн эдэ жэлнүүдтэ хонидой нооһо һайнаар хайшалдаг, зүбөөр илгадаг болохо хэрэгтэ ехээр анхарагдаһан байна. Олонхи ажахынуудта хони хайшалха тусхай пунктнууд түхеэрэгдэжэ, түргэн аргаар хони хиргаха мэргэжэлтэдые, хайшашадые һургаха талаар нилээд оролдоһон байна.

Эдэ бүгэдын ашаар хонидойнгоо нооһо һайнаар хайшалжа, зүбөөр илгажа, гүрэндөө тушаадаг ажахынууд жэл ерэхэ бүри олошорно. Энэ талаар Зэдын аймагай Борьёогой совхозһоо, Бэшүүрэй аймагай «Победа», Яруунын аймагай «Дружба» колхозуудһаа жэшээ абамаар. Эдэ ажахынуудта хони хайшалха томодхогдоһон пунктнууд түхеэрэгдэһэн, нооһо илгаха шадабаритай бэрхэ классировщигууд бэлдэгдэһэн байха юм.

Хоринн аймагай Үдын, Зэдын аймагай «Октябрьский», Борьёогой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозуудта хонишодто нооһоной түлөө мүнгэ түлэхэдөө сэбэр утаһа гараһаниинь харалсадаг болонхой. Тиигэжэ хонишод мүн лэ һүрэгөө сэбэр газарта байлгажа, адуулжа, шорой шохойтүй сэбэр һайн нооһо тушааха гэжэ хүсэдэг болоо. Үдын совхозой энэ дүй дүршэл тухай, мүн эндэ хонидой нооһо хайшалалгада хэр бэлэдхэлтэйгээр ороһон тухай манай газетын мүнөөдэрэй номерой хоёрдохи хуудаһанда тодорхойгоор бэшэгдэбэ.

Теэд республика дотор юрэнхы дээрээ хонидой нооһо хайшалха, тэрэниие илгаха, голодоһогүй нооһо гүрэндөө тушааха талаар олон дутагдалнууд ушарна. Нэн түрүүн олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонидой нооһо хайшалха шухала хүдэлмэрине тоодоггүй, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандадаг байна.

Энэл ушар шалтагаанһаа боложо, хони хайшалха хүдэлмэри ехээр унжагайрна, шадабари багатай хүнүүдэй хайшашанаар хүдэлдэг дээрэһээ нооһон гутаагдана. Мүн классировщигуудай нооһо муугаар илтаһан дээрэһээ нилээд ехэ олзо алдагдана. Тиигэжэ жэл бүри республикымнай колхоз, совхозуудай тушааһан нооһоной 58—60 процентнь ямар нэгэн дутагдалтай дээрэ тоологдоно бшуу.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые, алдуу эндүүе энэ жэлдэ тэсэхээр бэшэ. Юуб гэхэдэ, республикамнай гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө жэл бүхэндэ хүсэд дүүргэнэгүй. Тиигэжэ юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын, гурбан жэлдэ республикын ажахынууд гүрэндөө 612 тонно нооһо түсэбөө дутуу оруулаад байна.

Шалгалта хээд үзэхэдэ, энэ жэлдэшье олохон ажахынууд хонидой нооһо хайшалха хүдэлмэридөө һайса бэлдээгүй, урдынгаа алдуу эндүүе дабтажа байһаар. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай, Бэшүүрэй совхозууд һая болотор энэ шухала хүдэлмэридөө бэлдээгүй байшоо. Томодхогдоһон пунктнуудайнгаа хүдэлмэри һайжаруулхын орондо жэжэ пунктнуудые түхеэрнэ. Иимэ харюусалгагүй ябадалда эсэс табиха саг ерээ.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй тээсгэн абаһан тогтоолой ёһоор ажахы бүхэндэ томодхогдоһон пунктнууд түхеэрэгдэхэ ушартай. Пункт бүхэндэ нооһо классаараа, шанараараа, үнгэ зүһөөрөө илгагдаха эрилтэтэй. Теэд энэ эрилтын олон газарта дүүргэгдэдэггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Имагтал олон жэжэ пунктнуудай нооһо хайшалалгада тааруулагдаагүй байранууд соо түхеэрэгдэһэнэй, тэндэ нооһые илгангүйгөөр, элдэб классай, һайн муу нооһые суг мэшээглэжэ, түбэй пунктда абаашаһанай ушарһаа нооһон гутаагдана ха юм. Тиимэл хадаа республикамнай гүрэндөө меринос нооһо тон багаар тушаана бшуу.

Байгша ондо колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд меринос нооһые ондоо нооһонтой холисолдуулангүйгөөр абажа, гүрэндөө тушааха хэрэгтэ онсо анхарха уялгатай. Тиимэһээ хайшалалгын пунктнуудта орые сэбэрые сахиха, нэгэ отарын хонидые хайшалжа дүүргэһээр лэ байраяа бүхыдэнь сэбэрлэхэ шухала. Тиигээд нооһо илгадаг мэргэжэлтэдые хүсэд хүрэхөөр табиха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, нормын ёһоор классировщик бүхэн үдэртөө 250—300 хониной нооһо илгаха байбал, тэдээндэ хоёр-гурба дахин ехэ даабари үгтэдэг. Энэ ушарта тэдэнэр нооһо нарин һайнаар шалгаха, шэнжэлхэ аргагүйдэнэ ха юм.

Хонидой нооһо түргэнөөр, һайн шанартайгаар суглуулжа абаха хэрэг түбхын түрүүндэ хайшашадай мэргэжэл шадабариһаа болодог байһаниинь мэдээжэ. Теэд энэ шухала хэрэгтэ анхарал бага табигдадаг. Олонхи ажахынуудта хайшашадаар дайралдаһан лэ хүнүүд хүдэлдэг. Энэ буруу. Урда жэлнүүдтэ хони хайшалжа дүршэһэн, шадабаритай хүнүүдые ямаршье ажалда байгаа һаань оложа табиха хэрэгтэй.

Тиигээд хайшашадта һаадгүйгөөр ажаллаха арга олгохо гээшэ ехэ удха шанартай. Илангаяа хайшалагдаха хонидые саг соонь пунктда асаруулха, хура бороотой сагта тэдэниие хааха хушалтатай байра түхеэрхэ, электро-хайшануудые хурсадхаха, тааруулха һайн мэргэжэлтэдые хүсэдөөр табиха байна. Мүн хайшашадта халуун эдеэ эдлэхэ, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр элгэрүүлхэ шухала. Энэ талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүд сэхэ харюусалгатай.

Нүхэд хонишод, хайшалалгын пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд! Эхэ орондоо эрхим шанартай нооһо ехээр тушаахын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэе.

ХАМТЫНГАА ХҮСӨӨР

...ЭВ-тэ хабаатай оронуу... хабаадалгатайгаар ба... ...жа байһан Усть-Или... модоной-промышленна барилгын түрүүшын барилга — ТЭЦ-эй та... Ангар мүрэнэй баруун ...хи тайга соо түхеэр... Братска ГЭС-эй механи... ...нууд бэлдэжэ байна. ТЭЦ Усть-Илимск хо... баруун захада баригда... ...лэг барилгые, целлю... комбинадые ураалаар ...суулха юм.

...рилгын бусад участо... дээрэ эршэтэ ажал ...лна. Үйлэдбэриин гол ...суудай урган бодохо ...й сэбэрлэгдээ. Эдэ бү... барилганууд тээшэ Ан... мүрэн дээгүүр табигдаха хүүргын түрүүшын километртэ бетон һуулгагдаа. Экскаваторнуудые электрын элшэ хүсөөр хангаха электро-дамжуулгын лини хүдэлжэ эхилбэ.

Целлюлозой комбинат Усть-Илимскын бүлэг барилгын гол предприяти болохо юм. Түрүүшынь предприяти 1977 ондо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаһан. Энэ предприяти СЭВ-тэ хабаатай оронуудта жэлдээ 500 мянган тонно һайн шанартай целлюлозо үйлэдбэрилэн эльгээхэ байна. Энээгээрнь эрхим шанартай саарһан гаргагдаха.

(ТАСС-ай корр.).

Братск.

Тодорхойлхы жэлэй ГАБШАГАЙ АЛХАМУУД

Табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ

ХУРДАН ГАРТАЙ ОЕДОЛШОН

Любовь Лубсановна Балданова Галуута-Нуурай оёдолой фабрикада хорин юһэтэйдөө ерэһэн юм. Гэбэшье тэндэ ерэхынгээ урда тээ түрэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздоо удаан хүдэлһэн байгаа.

Нүхэр Балданова шэнэ ажалдаа үсэд нэтэрүүгээр хандажа, богони болзор соо оёдолшоной мэргэжэл шудалһан юм. Бригадые даагша Софья Касимовна Шарипова оёдолшоной мэргэжэл шудалхадань нүхэр Балдановада үнэн зүрхэнһөө туһалаа.

— Любовь Лубсановна ухаансар, шэнэ юумэ халан абахадаа бэрхэ юм, — гэжэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь магтадаг.

Нүхэр Балданова фабрикын эбтэй эетэй коллектив соо хүдэлхэ зуураа, хэдэн мэргэжэл шудалаа. Оёдолой шэнэ мэргэжэл шудалхадань эндэхи үнинэй хүдэлмэришэд үнэн зүрхэнһөө туһалһан юм.

Л. Л. Балданова фабрикын түрүү оёдолшодой тоодо ороод байтараа үхибүүдээ орхихо аргагүй дээрэһээ гэртээ юумэ оёжо эхилһэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо долоон жэл үнгэрөө. Гэбэшье Любовь Лубсановна социалис мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлһэн лэ зангаараа. Мүнөө үедэ бэрхэ оёдолшоной гарһаа одеялай бэрээдэһэн, простынь, дотор хубсаһанууд гэхэ мэтэ бэлэн болоод лэ гаража байдаг. Эдэ бүгэдэ элдэб хэмжүүрээр оёгдоошье һаа, шанар һайнтай байдаг. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Любовь Лубсановна үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даабари һайнаар дүүргэжэ, шанар һайнтай оёмол хубсаһа тушаала.

Нүхэр Балданова юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ урданайхидаал адли һайнаар ажаллана. Жэлэй эхинһээ хойшо һара бүриингөө даабари дунда зэргээр 240-өөд процент дүүргэнэ.

— Манай Любаураншье, хурданшье гартай оёдолшон. — гэжэ нүхэр Балдановае сугтаа хүдэлэгшэдынь магтадаг.

Фабрикын бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ Любовь Лубсановна юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые үни дүүргээд, 1977 оной — арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

И. МАЛЬЦЕВ.

Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые богонихон болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэһэн юм. Ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ эндэ хэдэн звено табигданхай. Бэшэ механизаторнууд үбһэ хуряалгада хүдэлгэгдэхэ трактор, косилка, тармуур болон оньһон түхеэрэлгэнүүдээ заһабарилжа захалба.

Түс ажахыда таряа хуряалгын үедэ 18 комбайн хүдэлгэгдэхэ юм. Тэдэнэй арбаниинь аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ заһагдаха байна. Ургаса хуряалгада комбайнераар ажаллаха хүнүүд томилогдонхой. Колхоз бүхы комбайнуудаа июлиин 20-до түгэс бэлэн болгохо зорилготой. Нэгэдэхи отделениин түрүү комбайнер Виктор Глебович Батурин мүнөө жэлдэ шэб шэнэ «СКД-5» комбайн даажа абаба. Виктор Глебович таряа хуряалгаяа 10 үдэрэй туршада дүүргэе гэжэ хамта хүдэлдэг нүхэдөө уряалба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын түрүү комбайнер В. Г. Батурин шэнэ комбайнай детальнуудые сиглүүлжэ байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Таряалан дээгүүр—самолёдууд

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абаха зорилготой Хүрбын совхоздо ургасын хойноһоо харууһалга хэхэ хүдэлмэри захаланхай. Эндэ АН-2 түхэлэй самолёдууд таряалан дээгүүр элижэ, ургамалай хорото-ниие усадхана. Энэ хүдэлмэриие совхозой ахамад агроном М. Р. Евсеевударидана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Хоёр ажахыда 1500 гаран гектар тарилга сэбэрлэгдэнхэй.

Энэ жэлдэ Хурамхаанай аймагай механизаторнууд, таряашад хабарайнгаа тарилга эгээн зохид болзорто үнгэргэһэн байна. Мүнөө бүхы ажахынуудта тарилга хэгдэжэ дүүрээд, заха үзүүрэй, севооборотдо ородоггүй газарта зелёнкын һүүлшын гектарнууд таригдана.

Байгша ондо Хүнтэйн тала яһала шиигтэй байба. Тиимэһээ ургамалай гараса хаа хаанагүй һайн. Зүгөөр унжагай хүйтэн хабар боложо, ургамалнуудай гарасые нилээд аалидуулһан, буртаг ногоон ехээр ургаһан байха юм. Энэ ушарта аймагай ажахынууд ургасын хойноһоо харууһалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулжа байна.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном Г. Балдановай стол дээрэ буртаг ногоо усадхаха түсэб табигданхай харагдаба. Тэрэшэлэн хоро сасаха самолёдуудай бууха газар заһаха, хэрэгтэй хоро бэлдэхэ, тэрэниие сасаха маршрут зохёогдонхой. Мүнөө жэлдэ хурамхаанаархин 16 мянга гаран гектар газарта хоро сасахаар бэлдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ хоёр АН-2 самолет хүдэлжэ захалаа. Нэгэниинь Хурамхаанай совхоздо, нүгөөдэнь—Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ энэ аймагта ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри саг соогоо хэгдэхээр.

Гадна аймагай ажахынуудта тарилга харууһалха, ургамалай хоротонтой тэмсэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Июниин 23-най байдалаар эдэ хоёр ажахыда 1500 гаран гектар тарилга сэбэрлэгдэнхэй.

Илангаяа гербицид хоро газар дээгүүр ябадаг машинаар сасаха хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэжэ байнхай. Һахалиин совхозой Октябриин Революциин орденто Георгий Степанович Серебренниковэй даадаг бригада энэ талаар амжалтатай. Мүнөө эндэхи бригадынхид 1000 гектарай буртаг ногоо усадхаад, 475 гектар кукурузын тарилга борнойлбо. Мүн 125 гектарта зурууд хоорондын элдүүрилгэ, 350 гектар паар дээрэ культиваци хэгдээ.

Хурамхаанай таряашад энэ жэлдэ баян ургаса абаха гэһэн үгэдөө хүрэхөөр хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байһаниинь һайшаалтай.

Б. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺОО УРИД

Торинн совхозой һаалишад һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, аймагайнгаа ажалшадые баясуулба. Тэдэнэр июнь һарын түрүүшын арбан хоногто түсэбөөр хараалагдаһан 5.400 центнерэй орондо 5.630 центнер һү һааһан тухайгаа мэдээсээ һэн. Ажахын Хулдаадай һүнэй фермэдэ хүдэлдэг һаалишад А. Ф. Бекетова, Т. А. Флисова гэгшэд һайн амжалтатай. Тэдэнэр хахад жэлэйнгээ даабари 15 процентээр үлүүлһэн байна. Тиихэдэ Хара-Үбэсэнэй гүүртэдэ Л. И. Гробова эрхимлэнэ. Тэрэ үшөө июниин 12-то түсэбөөр хараалагдаһан 141 центнерэй орондо 195 центнер һү һаагаад байгаа һэн.

ГУРБАДАХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБӨӨР

Ленинэй орденто Борьёогой совхозой һаалишад һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб баһал болзорһоонь урид дүүргэбэ. Эдэнэр 2.514 центнер һү тоһоной заводто һаяхан эльгээжэ, хараалагдаһан түсэбөө үлүүлбэ. Ажахын түрүү һаалишан Е. И. Грудинина бусадһаа эрхимлэбэ. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо һаамхай үнеэн бүриһөө 1.655 килограмм һү һааһан байна. Һаалишад Н. Ж. Банзаракцаева, Е. Б. Доржиева, П. Н. Корнева болон бусад баһал һайн амжалтатай. Нюгын һүнэй фермын коллектив мүнөө тодорхойлхы жэлэй гурбадахи кварталай түсэбөөр хүдэлжэ байнхай.

М. ГАЛСАНОВ.

МАЛАЙ ТАРГАН—БЭЛШЭЭРИИН ХҮСЭНҺӨӨ

Арадай ажахые хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэб, даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы Совет орон доторнай дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ манай совхозой малшад эдэбхитэйгээр хам оролсонхой.

Энэ жэлдэ эрхим һайнаар хүдэлжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха байгша онойнгоо түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаа һаамнай, табан жэлэй бүхы даабарие амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо бии болохо гэжэ малшан бүхэн һайн ойлгоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, Захааминай аймагай бүхы ажахынууд, тэрэ тоодо манайшье совхоз, гол түлэб эбэртэ бодо мал олоор үсхэбэрилжэ, үхэрэй мяха ехээр абаха гол шэглэлтэй гээшэ. Тиимэһээ манай ажахыда зунай сагта малай бэлшээриие һайнаар эмхидхэжэ, гаргаша багатайгаар үхэрэй тарган мяха ехээр абаха гээшэ тон шухала байна. Жэшээнь, нёдондо бидэ жэл соо бүхыдөө гүрэндэ 5.122 центнер мяха тушаагаабди. Тэрэнэймнай 3.500 центнерынь зунай бэлшээриин үедэ малай шэгнүүр ехээр нэмээһэнэй ашаар абтаа һэн.

Иигээд ерэхэдээ зунай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ, хүхэ ногоондо малаа һайнаар адуулжа, түргэн таргалуулха, мяхажуулха гээшэ мүнөөдэрэймнай гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Манай эндэ үхэр мал, адуу моридые бэлшээн таргалуулха һайн бэлшээришье бии, ажалаа арбан хурган дээл мэдэхэ болоһон малшадшье олон.

Байгша ондо гүрэндөө 5.350 центнер мяха худалдаха түсэбтэйбди. Илангаяа зунай бэлшээриин зуун үдэр соо үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 100 килограммһаа бага бэшээр нэмээжэ шадаа һаамнай, эрхим шанартай, ехэшье мяхан абтаха байһаниинь элитэ. Энээниие хүсэндэнь хүргэхэ арга боломжо бии гэжэ һанагдана.

Мүнөө жэлэй түсэб, даабарие хайшан гэжэ амжалтатайгаар дүүргэхэ тухай хөөрэлдэжэ байхадаа, үнгэрһэн жэлэй дүн дурдангүй гарахын аргагүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 2.722 үхэр бэлшээжэ, зунай 130 үдэр соо хамта 2.435 центнер мяха нэмэжэ абаабди гэхэ гү, али гүрэндэ тушаагдаха эрэ хашараг бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 1.002 граммаар нэмээлгээбди. Тиихэдэ үсхэбэридэ табигдаха эмэ хашараг, гунжан бүхэнэй шэгнүүр сүүдхын — 877 граммаар, һарлаг үхэр бүхэнэй шэгнүүр — 728 граммаар нэмээгдээ. Зарим түрүү малшаднай бүришье һайн үрэ дүн туйлаа. Совхоз соогоо малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ гурбадахи отделениин (эрхилэгшэнь Р. Л. Чимитов) эрэ хашарагуудые харадаг малшад эрхимлээ. Энэ отделениинхид КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Эндэхи табан малшадынь үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 1.000 граммһаа дээшэ нэмээгээ. Тэдэнэй дундаһаа Бадма Цыренова, Балсан Мархаева, Бадма-Ханда Хадаева, Антонида Бандеева, Гармажап Логинов гэгшэд зунай бэлшээриин 100 үдэр соо үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 102—110 килограммаар ехэ болгожо шадаһан.

Эдэмнай бусад малшадһаа үлүү һайн эрхэ байдалда байгаагүй, бэлшээринышье бусадайхидал тон адли. Имагтал ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, малаа шадамар бэрхээр бэлшээһэн, оролдоһон дээрэһээл иимэ һайн үрэ дүн туйлаа.

Үнэндөө, малшан бүхэнэй эдээн шэнгеэр ажаллаа һаань, амжалтамнай бүришье ехэ байха һэн. Юуб гэхэдэ, зарим хүнүүд үхэрнүүдээ бэлшээридэнь орой гаргадаг, газарыень хаһа сагтань бодомжотойгоор һэлгэжэ байгаад адуулдаггүй, минеральна нэмэлтэ тэжээл ёһоор эдюулдэггүй дээрэһээ малайнгаа шэгнүүр ехээр нэмээжэ биранагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые хараадаа абалсажа, совхозой дирекци, партком энэ жэлдэ гүүртэ бүхэн ямар бэлшээритэй байнаб, малаа хаанаһаа, хайшан гэжэ уһалхаб, бэлшээрээ һэлгэхэдээ хабарзаан, намарзаандаа хэды сагта нүүхэб гэжэ хуу бодомжолоо, хэлсээбди. Тиигэжэ малай шэгнүүрые ехээр нэмээхэ бүхы арга боломжые хаража үзөөбди. Зооветмэргэжэлтэд, отделенинүүдые эрхилэгшэд гүүртэ бүхэндэ ходо ябажа, малаа хайшан гэжэ адуулжа байһыень шалгаха, бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха, илангаяа ой тайгын бэлшээридэ мал зүбөөр адуулха хэрэг эмхидхэхэ гэжэ уялгалагдаа.

Мүнөө бүхыдөө 2.629 үхэр бэлшээн таргалуулагдажа байна. Тэдэмнай 18 гүүртэ болгогдожо илгагдаа. Малшад бултадаа эрэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 1.062 граммһаа бага бэшээр, эмэ хашараг, гунжадай шэгнүүрые — 950 граммаар, һарлагуудай шэгнүүр — 920 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ зорилго урдаа табинхай. Үхэр бүхэн булта адли шэгнүүрээ ехээр нэмээдэггүй байһаниие хараада абажа, үе үеэрнь малай шэгнүүр хэды шэнээнээр нэмээхэб гэжэ хуу урид түсэблэнэбди. Жэшээнь, майн 1-һээ июниин 1 болотор хээрын ногоон үшөөл муу, малай шэгнүүр ехээр нэмээхэ аргагүй байба. Тиимэһээ энэ үе соо үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 320—400 граммһаа доошо бэшээр нэмээхын түлөө оролдохо гэжэ малшан бүхэнэй урда тодорхой зорилго табяабди. Харин июниин 1-һээ сентябриин 10 болотор мал адуулхада эгээл таатай һайн саг байһаниие хараада абан, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 1.000 гаран граммаар ехэ болгохо зорилго табинабди.

Тиигээд сентябриин 10-һаа октябриин 10 болотор сабшалангай хэнзэдэ, таряанай һуурида адуулхадаа үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 800 граммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө тэмсэхэбди. Удаань намар түс түстаа 350 килограмм шэгнүүртэй болоогүй 307 үхэрнүүдые илгажа, богонихон болзор соо шахаад, октябриин тэн болотор 353 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгожо, бэлэдхэлэй пунктда тушаахабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы мал хуу томо жэжээрээ, эрэ эмээрээ илгагдажа, гүүртэнүүд болгогдоод, зуһаландаа абаашагданхай. Үхэр малаа зунай бэлшээридэ гаргахын урда илангаяа холын бэлшээринүүдтэ малшадай байра һайнаар түхеэрһэн, малаа элдэб үбшэнһөө һэргылхэ, эмшэлхэ хүдэлмэри хэһэн, эрэ үхэрнүүдые, даагадые заһаабди.

Адуунда ябаһан гүүдэй даагад хуу илгагдажа, шэгнэгдэн, холын бэлшээри абаашагдаа. Адуун бүхэнэй шэгнүүрые зунай үедэ 700 граммаар нэмээхэ гэжэ түсэблэнхэйбди. Адуу моридые ноябрь һарада гүрэндэ тушаахабди.

Мал адуулагшадые урмашуулха нэмэлтэ түлөөһэн тогтоогдонхой. Илангаяа холо байдаг малшадта нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэ гэжэ хараалагдаа. Гансашье үхэрнүүдэй шэгнүүр ехээр нэмээһэнэйнь түлөө бэшэ, мүн шэгнүүр ехэтэй, томо мал тушааһанайнь түлөө нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, бүхы амжалта хүнүүдэйл оролдолгоһоо, хүсэл эрмэлзэлгэһээ сүм дулдыдаха байна. Айл зонһоо, тэр бүлэһөө холо байһан малшадые бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха тушаа оролдолго гарганабди. Жэшээнь, Зэдэ голой эхинэй холын бэлшээри дээрэ байһан малшадта эдеэ хоолой зүйл, эд бараа наймаалха магазин баряабди. Санагын соёлой байшангай эдэбхитэд багша нүхэр Базаровай ударидалгаар эмээл морёор холын малшадта ошожо, концерт табиха юм. Медицинын хүдэлмэрилэгшэд тиишэ ходо ошожо байха зэргэтэй. Шэнэ газетэ, журнал хаһа сагтаа абаашагдажа байха.

Бултаараа оролдожо, малай зунай бэлшээриие түрүүшын үдэрһөө эмхитэй һайнаар эхилээд, эрхимээр үнгэргэхэ гэжэ манай совхозойхид оролдоно.

В. ЦЫРЕНОВ.
Захааминай аймагай Санагын совхозой директор.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИИЕ ТОЛГОЙЛОГШО ПЕКИН ЕРЭБЭ

ПЕКИН. (ТАСС). Хилын асуудалнуудые гуримшуулгаар боложо байһан совет-хитад хэлсээнүүдтэ хабаададаг советскэ правительственнэ делегациие толгойлогшо СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев июниин 25-да Пекин ерэбэ.

Совет-хитад хэлсээнүүдтэ хабаададаг Хитадай правительственна делегациие толгойлогшо КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Юй Чжань, СССР-һээ КНР-тэ байдаг элшэн сайд В. С. Толстиков бусад тусхай тушаалта хүнүүд Л. Ф. Ильичевые Пекинэй аэродром дээрэ угтаа.

ГАЗАРЫЕ ТОЙРОН ДАБШАДАГ «САЛЮТ-3» СТАНЦИ НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ программын ёһоор газарые тойрон дабшаха «Салют-3» гэжэ научна станци 1974 оной июниин 25-да Советскэ Союзһаа табигдаба.

Бүри нарижуулан бүтээгдэһэн станциие, тэрээн дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүдые, аппаратурые саашадань туршан шалгажа үзэхын, мүн научно-техническэ шэнжэлэлгэнүүд болон туршалгануудые замбуулин соогуур ниидэлгын үедэ хэхын тулада «Салют-3» станци табигдаһан байна.

«Салют-3» станци газар шадарай замда гаргагдаа:

— газарай нюруунһаа эгээн холонь (апогей) 270 километртэ;
— газарай нюруунһаа эгээн дүтэнь (перигэй) 219 километртэ;
— 89,1 минутын турша соо газарые тойроно;
— замынь 51,6 градус һөөлжүү.

Советскэ Союзай газар дээрэ байгуулагдаһан хэмжэлгын пунктнууд, дэлхэйн океанай элдэб районуудта тамаржа ябаһан СССР-эй Наукануудай академиин «Космонавт Юрий Гагарин», «Космонавт Владимир Комаров» гэжэ суднанууд ниидэлгын хойноһоо адаглана, телеметрическэ мэдээнүүдые абана.

Телеметрическэ мэдээнүүдэй ёһоор, станци дээрэхи оньһото түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээсэлнүүдые тоололго-согсололгын түб шэнжэлжэ байнхай.

ТАЛАРХАЛГЫН ҺАРА

Урда Корейһээ харинн сэрэгүүдые гаргахын, амгалан демократическа ёһоор оронние нэгэдүүлхын түлөө корейн арадай хэдэг тэмсэлдэ талархалгын һара Советскэ Союзда эхилээ.

Манай ороной олон городуудта һарын үе соо олониитын суглаанууд, ажалшадай митингнүүд, совет-корейн хани барисаанай үдэшэнүүд болохо, аха дүү арадай ажабайдал ба туйлалтанууд тухай лекцинүүд уншагдаха, фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэхэ.

Һарын эхилэлгэдэ зорюулагдажа, Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан Хани барисаанай байшан соо болоһон байна. КНДР-эй ажалшадай зүб зүйтэй тэмсэлдэ талархаһан резолюциие суглаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

(ТАСС).

ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС). Кубаниин тала нютагуудта намарай таряан эдеэшээ. Кавказай үрэжэл ехэтэй хадалиг тала нугануудта хэдэн зуун жатка, таряанай комбайн ешмээн хадажа эхилээ. Абинска районой ажахынууд ороохото таряа түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсон хуряажа ороо. XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Родина», «Кавказ» болон бусад ажахынуудта мянга гаран гектар дээрэ ешмээн баал болгон хадагдаа. Нэгэ-хоёр үдэрһөө баалнууд суглуулагдажа сохигдохо.

Хизаарай Анапска, Крымскэ болон бусад районуудта ешмээн хуряалга мүн лэ эхилээ.

НООҺОН—МАНАЙ БАЯЛИГ

ЭМХИТЭЙГЭЭР, ЭРХИМ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР...

Түрүү дүршэлэй адрес: Хориин аймагай Удын совхоз

Хонидойнгоо ноohо 15 үдэртэ хайшалжа дүүргэхэ ● Хонишодой ажалай түлөөhые хэр сэбэр ноohо тушааhаарнь тогтоонхой. ■ Хайшашад hайнаар урмашуулагдана.

Үдын совхоз хонёор олон ажахынуудай тоодо ородог. Мүнөө жэлдэ энэ совхоздо 34.300 хонидой ноohон хайшалагдаха байна.

Үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулhанай ашаар тус ажахы гол түлэб нарин ноohо гүрэндөө тушаадаг болонхой. Тиигэжэ совхозой бүхы олзо орошын 70 процентнь хонин ажалhаа абтана.

hүүлэй дүрбэн жэлэй туршада энэ совхозой хонишодто ноohоной түлөө түлбэри үгэхэдөө миин хэды центнер абтааб гэжэ харадаггүй, харин тушааhан ноohониинь хэр сэбэр байгааб, хэды шэнээн сэбэр утаhан гарааб гэжэ тоолоод, тэрэнэйнь зэргээр түлөөhэн тогтоогдонхой. Тиимэhээ хонишод шорой шохойгүй, сэбэр, hайн ноohо тушааха гэжэ оролдодог болонхой. Энэнь хонишодтошье, гүрэндэшье ашатай.

hаяхан тус совхоздо Хориин, Хэжэнгын аймагуудай совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, экономистнууд, зоотехнигүүд сугларжа, сагаан «алта» хуряалгадаа хэр бэлдээд, тэрэнээ ямараар эмхидхэhэнтэйнь, хонишодой ажалай түлөөhые сэбэр ноohо тушааhанаарнь яажа тогтооhонтойнь танилсаhан байна. Энэ жэлhээ бүхы совхозуудай хонишодто ноohоной түлөө түлбэри үгэхэдөө, имагтал сэбэр утаhа гараhанаарнь тодорхойлхо зорилго табигданхай.

Үдын совхозой энэ түрүү дүй дүршэл тухай, мүн байгша ондо хонидой ноohо хайшалха, илгаха, шанарыень шалгаха, гүрэндэ тушааха хүдэлмэриин хэр зэргээр эмхидхэгдэhэн тухай эндэ бэшэгдэбэ.

АРБАН ТАБАН ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

Хони үсхэбэрилдэг гол ажалтай манай совхоздо ноohо хайшалха хүдэлмэри эгээн шухала хэрэг мүн. Тиимэhээ энээндээ эртээнhээ бэлдэhэн, эмхитэйгээр үнгэргэхэ бүхы хэмжээнүүдые хараалhан байнабди.

Мүнөө үедэ совхозоймнай хонин hүрэг ноohонойнгоо классай зэргээр, үнгэ зүhөөрөө, наhаараа илгагданхай. Хонин бүриhөө жэлдээ 2,8—3 килограмм ноohон абтана.

Бүхы 34.300 хонидоо гурбан пунктда хайшалнабди. Удинск тосхондо түхеэрэгдэhэн томо пунктда бүхы хүдэлмэринь оньhожоруулагданхай. Бусад хоёр пунктда хайшалагдаhан ноohон иишэ асарагдажа илгагдана, ябталагдана. Бүхы ноohон эндэхи лабораторидо шалгагдажа, хэды шэнээн сэбэр утаhатай байhаниинь тодорхойлогдоно.

Түбэй болон Баруун-Хасууртайн пунктнуудта 60—60 машинканууд, Доодо-Голдо 24 машинка тодхогдонхой. Түрүүшын хоёр пунктда үдэртөө 900—900 хонин, нүгөөдэдэнь—360 хонин хайшалагдахаар хараалагдана. Тиигэжэ бүхы совхозоороо үдэртөө 2.160 хонинной ноohон хиргагдаха байна.

Эдэ гурбан пунктда типовой байра түхеэрэгдэнхэй. Тус бүридэнь хайшалагдаха хоёр отара хони хааха хушалтатай байра бии. Мүн хониной ноohо хайшалха байратай. Түбэй пунктда ноohо илгаха, отделенинүүдhээ асарагдаhан ноohо илгаха, ноohо ябталха байра, ноohотой хонидые хайшашадта дүтэлүүлhэн хаалтанууд, ноohоной сэбэрые тодорхойлхо лаборатори байха. Мүн хайшашан бүхэнэй хиргаhан хонидые илган хааха клеткэнүүд бии. Баруун-Хасууртайн, Доодо-Голой пунктнуудта хайшалагдаhан ноohон бага зэргэ илгагдаад, илангаяа толгой, хүлнүүдэй шэрүүн ноohон, бутархайнуудынь амяаралагдаад, отара отараарнь түбэй пунктра асарагдадаг гуримтай.

Хайшалагдаhан ноohо классаарнь илгаха хүдэлмэридэ 3 хүн табигданхай. Хоёрынь отделенинүүдhээ асарагдаhан ноohо илгадаг юм.

Илгагдаhан ноohон дахин шэгнэгдээд, шанарайнгаа зэргээр ондо ондоо таhалганууд соо суглуулагдана. Кабинанууд соо сугларhан ноohо ябталха гурбан пресс бии. Ябталагдаhан ноohоной шанарынь тэмдэглэгдээд, тусхай склад соо суглуулагдана.

Үнгэрhэн жэлдэ ноohо хайшалха хүдэлмэри 25 үдэртэ дүүрээ hэн. Яахадаа иимэ ехээр унжагайраа hэм гэхэдэ, ажалай эмхидхэл hулашаг байгаа, хайшалагдаха отаранууд саг соогоо асарагдангүй байжа, ехэ hаад тохёолдоо hэн. Заримдаа отарын асарагдахада хайшашад тарашаhан байгша бэлэй. Хайшалагдаха отарануудые хааха hарабшануудай түхеэрэгдөөгүй байhан дээрэhээ хонид бороодо сохюулжа, ноohыень хайшалха арагагүй байдаг hэн. Мүн отделенинүүдэй пунктнуудта ажалай журам hула, үдэрэй гурим алдагдадаг, мүн ноohо хэхэ амhартагүйhөө hаатаха ушар гарадаг байгаа. Эдэ бүхы алдуу эндүүгээ энэ жэлдэ дабтахагүйн тула бүхы хэмжээнүүд абтана гээшэ.

Мүнөө жэлдэ хонидоо эгээн богони болзорто, хүдэлмэриин 15 үдэртэ хайшалжа дүүргэхэ зорилго табяабди. Агрегат бүхэнөөр хэды хони хайшалхаб гэжэ тодорхойлогдонхой. отарануудые пунктнуудта асарха нарин график зохёогдоhон байна. Мүн пункт бүхэн хэрэгтэй бүхы юумээр хангагданхай. Илангаяа амhартанууд, шпагат гэхэ мэтэ бэлдэгдэнхэй.

Хониной ноohо хайшалха талаар зохёогдоhон хэмжээ ябуулганууд совхозой дирекциин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэ хуулита болоhон жэшээтэй.

Энэ жэлдэ хайшашадые наринаар шэлэн олохо, hургаха, зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэ анхарагдаа. Хайшалалгын пунктнуудые даагшадаар, тоо бүридхэгшэдөөр мэргэжэл шадабаритай, харюусалга ехэтэй хүнүүд табигданхай.

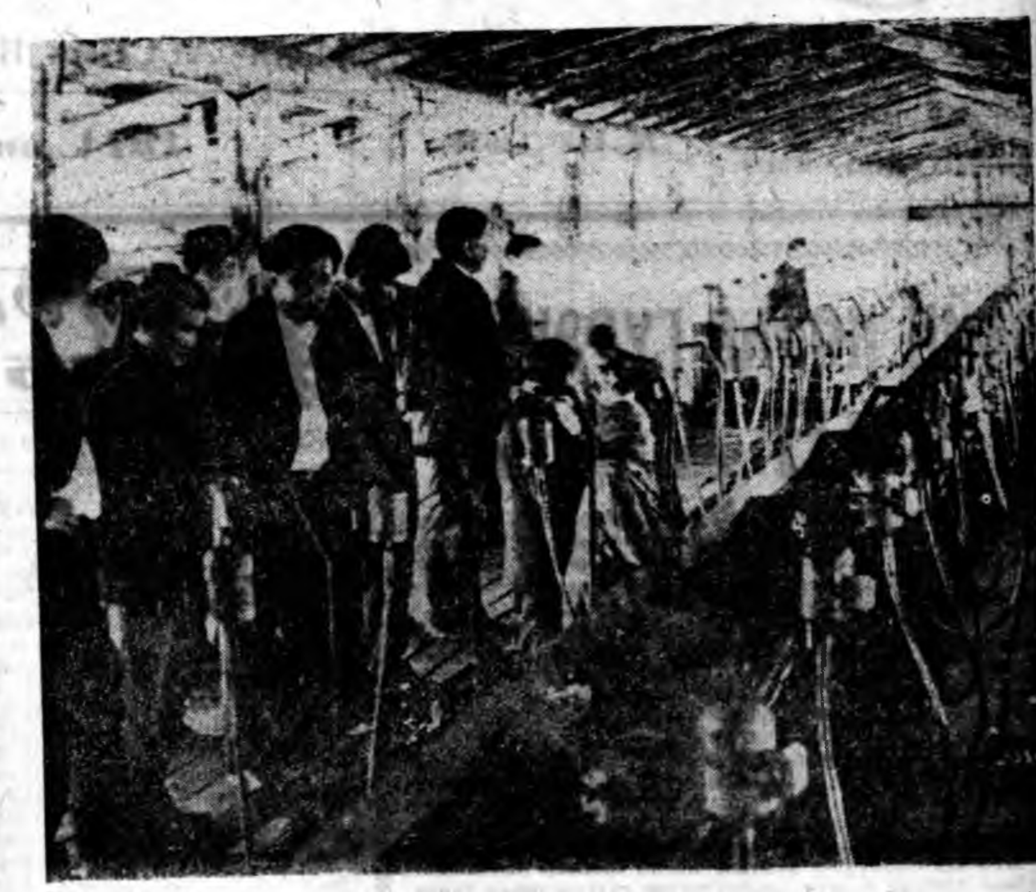
Хайшануудые хурсадхаха, тааруулха хүдэлмэриин угаа шухала байhые хараада абажа, тэндэ хүдэлхөөр эгээл бэрхэ слесарьнүүд, токарьнууд, трактористнууд, жолоошод эльгээгдэнхэй. Хайшалагдаха отарануудые саг соонь асаржа байха даабари отделенинүүдэй зоотехнигүүдтэ даалгагдаа. Тэдэнэр энэ талаар сэхэ харюусалгатай. Мүн совхозой ахамад ветеринарна врачай хүтэлбэри доро отделенинүүдэй ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хонидой ноohоной хэр hайн шанартайгаар хайшалагдажа байhые хинаха даабаритай.

Хайшалагдахаяа асарагдаhан отарын хонидые пунктын начальник тоо бүридхэгшэ хоёр отделениин зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэй суг тооложо, бүридхэлэй дансатай сасуулжа үзөөд, акт табиха уялгатай. Хэрбээ бүридхэлэй данса соо бэшэгдэhэн тоотой таараагүй байгаа hаань, отара бүхэндэ хэды хонин хайшалагдаагүй үлөөгдөөб гэжэ гаргагдаха, совхозой дирекцидэ дуулгагдаха жэшээтэй. Тэрэшэлэн хонидой ноohоной хэр hайнаар абтаhые шалгаха арадай хинагшадай пост пункт бүхэндэ эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө жэлдэ бүхы совхозой хониной ноohые саг соонь, hайн шанартайгаар хайшалжа абаха хэрэгые эмхидхэхэ штаб 8 хүнhөө бүридхэгдэhэн байна. Тэрэниие совхозой ахамад зоотехник толгойлно.

Хайшашадта hаадгүйгөөр ажаллаха арга пункт бүхэндэ бии. Тэндэ ажалладаг хүнүүдэй үдэртөө хоёр удаа эдеэлхэ халуун эдеэн бэлдэгдэнэ. Хайшашадые урмашуулха хэмжээнүүд, мүрысөөнэй гурим тодорхойлогдоо.

Совхознай июниин 21-hээ хонидоо хайшалжа захалба.

Д. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
совхозой ахамад зоотехник.

ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАМАЛ ПУНКТДА

РЕПОРТАЖ

Удинск тосхоной баруун хойто захада шифер хушалтатай утанууд, бэе бэетээ холбоldоhон hарабшанууд харагдаха. Энэмнай совхозой хониной ноohо хайшалха түбэй оньhожоруулагдамал пункт гээшэ.

Мүнөө эндэ үглөө эртэhээ үдэшэ орой болотор хүлгөөтэй, электромашинкануудай таршагаhаан, хонидой маараldаан таhарнагүй.

Дундахи ехэ hарабша соонь ороходо, хоёр захаарнь метр шахуу үндэртэ түхеэрэгдэhэн нарин ута хашаа соо хайшалагдаха хонид хаалгаатай байба. Тэрэнэй дотор захаарнь хони хэбтүүлжэ хайшалха хэлхы ендэр тэрэл үндэртэ хэгдэнхэй. Захаарнь хайшашадай бодоод байха зайтай, тэндэнь 30—30 машинка тодхогдонхой. Дундуурнь хайшалагдаhан ноohо суглуулха ута транспортёр тодхогдонхой. (**Баруун талын зураг**).

Хайшашан бүхэнэй дэргэдэ хони гаргаха үүдэн хэгдэнхэй. Мүн хони хэбтүүлээд хайшалха ендэртэнь доошоо урбалдаха хабхаг бии. Тэрээн руу хайшалагдаhан хонид табигдаад, амяарлагдаhан хашаа соо ороно. Иимэ таhалганууд хайшашан бүхэндэ түхеэрэгдэнхэй. Тиимэhээ хэн хайшашан хонидоо хэр hайнаар хиргааб гэжэ эли байха болоно.

Үглөөгүүр пунктые даагша гү, али шэгнүүршэн (тоо бүридхэгшэ), хайшашан бүхэндэ резинээр хэhэн 15 адли номертой жетонуудые үгэдэг. Хайшашан хонёо хиргаhаар лэ хэлхы ноohоёо монсойлгоод, досоонь өөрынгөө номер хээд лэ транспортёр дээрэ табижархина.

Транспортёроор ерэhэн ноohые шэгнээд, хэн хайшашанhаа орооб гэжэ тэмдэглэнэ. Иигэжэ хайшалагдаhан ноohо шэгнүүр хүрэтэр абаашаха олон хүнүүд хэрэггүй боложо, ноohоншье гээлтэгүйгөөр дамжуулагдана.

Шэгнэгдэhэн ноohон зэргэлээд байhан таhалгада абаашагдажа, наринаар илгагдаад, сэгнэгдээд, үнгэ зүhөөрөө, классаараа, шанараараа амяарлагдажа, нүгөөдэ hарабша доро түхеэрэгдэhэн 35 кабина соо суглуулагдана. Классировщик бүхэнэй дэргэдэ бутархай ноohо суглуулжа байха мэшээг үлгэгдэнхэй. Эдэ кабинануудай дэргэдэ ноohо ябталха гурбан пресс тодхогдонхой. Иигэжэ ябталагдаhан тэбхэр ноohоной гадар дээрэ тэрэнэй класс, шэгнүүр, шанарынь тэмдэглэгдэнэ.

Кабина соо сугларhан, ябталагдахаяа байhан ноohоной сэбэр утаhа гарасыень тодорхойлхын тула лабораторидо уригдажа, угаагдажа хатаагдажа, тусхай машинын хүсөөр сэгнэгдэнэ. Энэ нарин нангин хүдэлмэриие дүршэл ехэтэй лаборант Дашинима Ямпилова хэдэг байна. (**Зүүн талын зураг**).

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хайшашалай шадабари дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. hаяхан хүршэ Анаагай совхозой суута хайшашан ахалагша хонишон Галина Доржиева эндэ ерэжэ, хонидые оренбургын аргаар хайшалха мэргэжэлээ харуулаа, залуу хайшашадта үнэтэ зүбшэл хэлэжэ үгэhэн байна.

Пунктые даагшаар хэдэн жэлдэ ажаллаhан дүршэл ехэтэй механизатор М. И. Пахомов, тоо бүридхэгшөөр урдань совхозой экономист байhан П. Е. Мышинский ажаллана. Эдэнэр бүхы хүдэлмэреэ шадабаритайгаар эмхидхэнэ.

Пункт үглөөнэй 7 час хахадhаа үдэшын 7 час хүрэтэр ажаллана. Үдын эдеэндэ 1 час, паужинда хахад час хараалагданхай. Эндэ ажалладаг хүнүүдтэ халуун эдеэн үдэртөө хоёр удаа бэлдэгдэнэ.

Пунктын баруун захада зэргэлээд байhан hарабша доро хоёр отара хонидые хааха байра бии.

Энэ пунктда харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд зохидоор бэлдэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэхээр. Пунктын гадаа талада «Хонидоо 15 үдэртэ хайшалжа дүүргэе» гэhэн уряа обёорогдоно. Пунктда орохолоор лэ дүн харуулгын самбар үлгөөтэй. Тэндэнь социалис мүрысөөнэй, урмашуулгын гурим үргэнөөр харуулагдана. «Мүнөөдэр хэн түрүүлжэ ябанаб», «Үдэр үдэрэй hонин», «Сошордомо дохёо» гэhэн гаршагтай хуудаhанууд үлгэгдэнхэй.

«Энээниие ойлгогты! Хонин бүридэ 50 грамм ноohо үлөөгөө hаа, совхознай 18,5 центнер ноohоёо алдаха гэхэ гү, али 9.250 түхэриг хосорхо гээшэ» гэжэ бэшэhэн үгэнүүд хүнүүдэй анхарал татана.

Энэмнай миин хоохон уряа үгэнүүд бэшэ. Хонидые hайн шанартайгаар хайшалха талаар хайшашан бүхэн харюусалгатай. Эндэ хайшашадай хэhэн ажалые сэгнэхэ, зүбөөр тодорхойлхо хүнүүд олон. Нэн түрүүн хайшашан бүхэнэй хиргаhан хонид амяарлан хаагдажа, нэгэ отарын хонидой «нэхые» абажа дүүргэhэнэй удаа тусхай комиссяар шалгагдана. Хэрбээ хонидой бэедэ ноohоной үлөөгдэhэн байбалнь, тэрэнииень хайшашанаар сэбэрлүүлдэг. Хонидой бэеые, арhыень ехээр гэмтээhэн байгаа hаань хайшашанай үдэртөө хэhэн ажалай бүтээсэ 25 процентээр бага боолгогдоно. Ноohые дабхар хайшалжа гутааган hаань, хайшалагдаhан тэрэ ноohоной түлөө түлбэри орой үгтэхэгүй юм. Зүгөөр хонидой бэедэ ноohо үлөөнгүйгөөр, бэеыень гэмтээнгүйгөөр хайшалhанай түлөө 40 процент, ноohыень бутаргангүй, таhалангүйгөөр, дабхар хайшалангүйгөөр абаа hаань 60 процент нэмэлтэ түлөөhэн хайшашадта үгтэхөөр тогтоогдонхой.

Түрүүшын үдэр Н. Осушкинай харууhалдаг эрэ түлгэнүүд хайшалагдахаяа асарагдаа. Түлгэ бүриhөө 2,9—3,2 килограмм ноohон абтажа байба.

— Энэ жэлдэ ноohон ялала hайнаар хөөрэжэ байна, хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ ноohон абтаха бэзэ,— гэжэ совхозой директор Ц. Ж. Ширапдоржиев мэдүүлээ.

hайн даа. Ехэл ноohон абтаг гэжэ хүсөө hэмди.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ГУРИМ

• Совхозой парткомой секретарь Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ хөөрэнэ:

Хонидойнгоо ноohо түргэнөөр, hайн шанартайгаар хайшалжа дүүргэхын тула тэндэ ажалладаг хүнүүдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ совхозой дирекцидэ, парткомдо хэлсэгдээд, мүрысөөнэй гурим баталагдаа hэн.

Тэрэнэй ёhоор хайшалалгын пункт бүхэндэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүри сэгсэлогдожо, хэн түрүүлжэ, хэн гээгдэжэ ябанаб гэжэ элирдэг. Эдэ дүнгүүдые отделенинүүдые эрхилэгшэд, тэндэхи зоотехнигүүд пунктын тоо бүридхэгшэтэй суг гаргажа байха уялгатай. Мүрысөөнэй 5 үдэрэй дүнгөөр эрхим хайшашадта улаан вымпел барюулагдана.

Хүдэлмэриин 15 үдэрэй туршада эгээл олон хонидой (550-hаа үсөөн бэшые) ноohо hайнаар хайшалжа, 15 центнерhээ бага бэшэ ноohо тушааhан хүн «Совхозой 1974 оной чемпион» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, холодильник шан абаха байна. Мүн 15 үдэрэй туршада 550 хони hайнаар хайшалжа, 15 центнерhээ бага бэшэ ноohо тушааhан хайшашан бүхэндэ 100 түхэриг шан барюулагдаха юм.

18 наhа гүйсөөгүй хайшашадай 15 үдэртэ 450 хонинhөө үсөөн бэшые hайнаар хайшалаад, 13 центнерhээ бага бэшэ ноohо тушааhан байбалнь, тус бүридэнь 50 түхэриг шан үгтэхөөр хараалагданхай. Эдэ залуушуулай дундаhаа эгээн олон хони хайшалhан хүн Дээдэ-Онгостойн турбазада амарха путевкоор шагнагдаха.

Хайшалалгын пунктнуудай коллективүүд хоорондоо мүрысэнэ. Хони хайшалжа захалhанhаа хойшо хүдэлмэриин үдэр бүхэндэ тэндэ тодхогдоhон машинка бүхэнөөр үдэртэ дунда зэргээр 15 хони хайшалбалнь 200 түхэриг шан барюулагдаха.

Гадна hайнаар ажаллаhан бусад хайшашад совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой хамтын шиидхэбэреэр үнэтэ шанда хүртэхэ байна.

Эдэ бүгэдэhөө гадна, хайшалалгын пунктнуудта ажалладаг бүхы хүнүүд үдэрэй нормо алгадгүй дүүргээд байбал, 20 процент дээгүүр түлөөhэ абаха байна. Мүн ноohо дабхар хайшалангүй, хонидой бэедэ ноohо үлөөнгүй, бэеыень гэмтээнгүй хайшалагшад нэмэлтэ түлбэридэ хүртэдэг.

Ноohо илгагшад алдуугүйгөөр ажаллажа, тэдэнэрэй сэгнэлтэнь ПОШ фабрикынхитай 1 процент хүрэхэгүйгөөр hолилдоо hаань, 200 түхэригөөр шагнагдаха юм.

Гэхэтэй хамта муугаар ажаллаhан, ноohо дабхар хайшалhан, гутааhан хүнүүд түлбэриин талаар хэhэгдэнэ. Жэшээнь, ноohо дабхар хайшалаа hаань, тэрэ ноohоной түлөө түлбэри орой абахагүй жэшээтэй.

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ НООҺО ГҮРЭНДӨӨ ТУШААХЫН ТҮЛӨӨ:
Ажахы бүхэндэ хайшалалгын томодхогдоhон пункт түхеэрхэ;
Хайшашадаар дүршэл шадабаритай хүнүүдые табиха;
Ноohоёо нарин hайнаар илгаха. Меринос ноohые зүбөөр сэгнэхэ;
Пункт бүхэндэ ноohоной шанар тодорхойлхо лаборатори бии болгохо.

СЭБЭР НООҺОН— ТҮЛӨӨҺЭН ЕХЭ

Экономист С. Д. ТУМАНОВ хөөрэнэ:

1969 онhоо хойшо совхозой хонишодой ажалай түлөөhэн хубилгагдаhан байна. Урдань хонишодто хайшалагдажа абтаhан ноohонойнь зэргээр мүнгэн түлэгдэдэг hэн. Тиихэдээ ноohониинь сэбэр байгаа гү, али тооhо шорой шэгэшэhэн, шабар шабаашан болошоhон гү гэжэ харадаггүй бэлэй.

Энэ ушарта олохон хонишод hүрэгөө сэбэр газарта байлгажа, хог боггүй ноohо тушааха гэжэ хүсэдэггүй байhан. Харин зарим хонишод hүрэгөө зорюута паар дээгүүр, тооhо шоройтой газараар ябуулжа, ноohыень хүндэ шэгнүүртэй болгохоёо hанаашалдаг hэн. Жэшээнь, хонидые паар дээгүүр 1 километр газарта туухада ноohондонь 150—200 грамм элhэ шорой шэгэшэдэг гэжэ мэдээжэ. Тиигэжэ отара бүхэнэй хонишодто 170—185 түхэриг мүнгэн урдань үлүү түлэгдэдэг байшоо.

Тиин hүүлэй дүрбэн жэлдэ хонишодто ноohоной түлөө түлбэри үгэхэдөө, сэбэр утаhа гараhыень харалсахада, байдал тад ондоо болонхой. hайн шанартай продукци гүрэндөө тушааха талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри совхозой хонишодшье халуунаар дэмжэhэн байха юм. Тиигэжэ хонишодто ноohо абаха түсэб хүргэгдэхэдөө, сэбэр утаhа гарахаарнь хараалагдадаг гуримтай.

Хонишодто иимэ шэнэ гуримаар ноohоной түлөө түлэхэ гэбэл, ажахыда hүүлэй гурбан жэлэй туршада дунда зэргээр хэды шэнээн сэбэр утаhан гараад гэжэ, харадагбди. Жэшээнь, хонишодой хүдэлдэг ажахыда гурбан жэлдэ дунда зэргээр сэбэр утаhанай гараса иимэ байгаа: нарин ноohоной—48,6 процент, нарибтар ноohоной 56,5 процент, шэрүүбтэр ноohоной 60 процент. Энээн дээрэhээ харалсажа, нэгэ центнер сэбэр утаhанай түлөө хэды түхэриг хонишондо түлэгдэхэб гэжэ гаргагдана.

Хэрбээ хонишон нарин ноohотой хонидые харууhалжа байбал, центнер сэбэр утаhанай түлөө 2208 мүнгэ абаха жэшээтэй. Энэ сэн яагаад тодорхойлогдодог бэ гэхэдэ, хонишодто үгтэхэ салин хүлhэнэй жэлэй фонд абаад, тэрэнhээл хурьгадай (хонидой) шэгнүүр дээшэлүүлhэнэй түлөө абаха мүнгыень хороогоод, үлөөшыень хэды центнер ноohо (сэбэр утаhанда оруулагдаhан) абаха байhандань хубаажархидаг. Иимэ гуримаар лэ бусад отаранудай хонишодой ажалай түлөөhэн тодорхойлогдодог байна.

Сэбэр утаhанай гараха талаар совхозой лабораториин сэгнэлтэ ПОШ фабрикынхитай ехээр алгасалдадаггүй. Зүгөөр хонишодто ноohоной түлөө үгтэхэ мүнгэн ПОШ фабрикада тэрэниие тушааhанай hүүлээр эли болодог гээшэ.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй ашаар манай совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ сэбэр ноohо тушаадаг болонхой. Жэшээнь, 1973 ондо совхозой тушааhан ноohонhоо онсодо зэргээр 47,7 процент сэбэр утаhан гаража, ноohониинь 132,4 процент нэмэлтэтэйгээр абтаа. Зүгөөр 1970 ондо совхозоймнай тушааhан ноohонhоо 44,9 процент сэбэр утаhан гаража, ноohонынай 123 процент нэмэлтэтэйгээр абтаа бэлэй.

Хориин аймагай суута хайшашан, Анаагай совхозой ахалагша хонишон Галина Доржиева өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулдаг, хонидые түргөөр хайшалха мэргэжэлдэ hургадаг.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ

САГЫЕ АХИГША

Василий Афанасьевич Севастьянов Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын үнинэй хүдэлмэришэн. Тэрэ модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ажалладаг. Оньһон техникэ гүйсэд шудалһан, предприяти доторoo ехэ сууда гараһан механизатор юм.

Һүүлэй 14 жэлэй туршада Василий Афанасьевич харгы дээрэ оруулжа обоолһон модо автомашинада ашадаг погрузчигта хүдэлнэ. Түрүүшээр «К-7» түхэлэй машинаар, удаань модо таллуулдаг «ТДТ-75» түхэлэй тракторта тодхоһон «П-19» погрузчигаар ажаллаа һэн. Харин мүнөө «ТТ-4» тракторта тааруулһан «ПЛ-2» гэжэ хүсэ ехэтэй абарга адхуууртай погрузчигаар автомашинада модо ута зандань тээдэг оператораар хүдэлмэрилжэ байна.

Оньһон техникээ нарин нягтаар абажа ябадаг, шадамар бэрхээр ашагладаг. тиигэжэ ажалай ехэ бүтээсэ түйладаг болоһоор үнинэй. Энэ шадабариинь юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ үришье элеэр харагдаа. Табан жэлэй туршада бүтээхэ түсэбтэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон нүхэр Севастьянов зориһондоо хүрөө. Үнгэрһэн гурбан жэл дүрбэ һарын туршада хамтадаа 185 мянган кубометр модо ашаанай машинада тээжэ, өөрынгөө табан жэлэй түсэбые жэл найма һараар уридшалан дүүргэбэ.

Энэмнай ажалай гайхамшаг амжалта, энэ предприяти дотор түрүүшынхеэ ушарһан ехэ түйлалта болоно.

Иимэ ехэ амжалта Василий Афанасьевич хайшан гээд түйлаба гээшэб гэһэн асуудал гарана. Теэд гайхахааршье ха юм даа. 185 мянган кубометр гээшэмнай нилээд ехэ тоо гээшэ ааб даа. Мэргэжэлтэдэй тооложо гаргаһанай ёһоор болоходо, нүхэр Севастьяновай машинада ашажа ябуулһан модоор. 52860 тонно саарһа үйлэдбэрилжэ болохо юм гэлсэнэ. Барилгадашье хэрэглээ хада тэрээгээр хэмгүй ехэ юумэнэй бүтээгдэхэ байһаниинь эли болоно бшуу.

Василий Афанасьевичай машинаяа жолоодон, модо ашажа байхыень хараа һаа, гайхахаар ааб даа. Нормоор болоходо нэгэ автомашина 35 минута соо ашаалха ёһотой юм. Харин нүхэр Севастьянов оройдоо 10 минута соо тээжэрхинэ бшуу. Хэрбээ ажалаа бүри эршэдхээ хадаа, сугларшоод байһан 6—7 автомашинануудые часай турша соо дууһан ашаад, ябуулжархидаг иимэ мэргэжэлтэй болоһоп хүдэлмэришэн гээшэ. Ингэжэл ажаллахадаа Василий Афанасьевич халаан соогоо 150 кубометр модо машинада тээхэ даабаритай һаа, тэрэнээ 350 кубометртэ хүргэнэ.

Машинаяа хэмгүй гамтайгаар, харууһа һайтайгаар абажа ябадаг, ажалай минута, секунда бүхэниие хиидэ гээнгүй, нэгэшье үлүү алхамай ябадал хэнгүй ажаллахадаа, иимэ амжалта түйлажа шадана гээшэ ааб даа. Зүгөөр тэрэ ута зандань асаржа оруулһан обоолоотой хэбтэһэн модые багсасалан адхуулхадаа. 3,5—4 кубометрһээ үлүү ехэ болгодоггүй. Хэмһээ ехээр адхуулаа хада, машинын шадал барагдажа, түргэн эбдэржэ, сагһаа урид муудажа болохо байһаниинь эли ааб даа.

Нүхэр Севастьяновай «ПЛ-2» түхэлэй погрузчик сүүдхын туршада гурбан халаан соо таһалгаряагүй ашаглагдажа байдаг. Энэ машинада хүдэлдэг нүгөө хоёр операторнууд Виктор Александрович Березовский, Борис Спиридонович Рычков гэгшэд техникэдээ ехэ хаһалгатай, баһал бэрхэ хүдэлмэришэд. Нүхэдэйнь ханамжа, нарин нягта ажал Севастьяновай хүдэлмэридэ һайн нүлөө үзүүлнэ. Гадна модо обоолдог газар эмхи гуримтай, тэгшэ, һайнаар сэбэрлэгдэһэн байха зэргэтэй. Энэ талаар Лука Лукич Елистратовай, Владимир Артемьевич Квашинай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадануудай коллективүүд ехэ оролдолго гаргадаг.

Нимэл эбтэй аетэйгээр, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлхэдэ, ажалынь урагшатай байгаагүйдөө аргагүй ха юм даа.

Юһэдэхи табан жэлэй даабариие холо урид дүүргэжэ урдиһэн оператор Василий Афанасьевич үлөөд байһан жэл найма һарын туршада адаг 90 мянган кубометр модо ашаанай машинада тээхэ, арадай ажахыда ябуулха гэһэн зорилго урдаа табинхай, ажалайнгаа эршые заашье һуладханггүй хүдэлжэ байһаар. Май, июнь һарануудай даабари урдынхи шэнги мүн лэ холо үлүүлэгдэнхэй.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.
Хориин аймаг.

ХОРВАТИИН Социалис Республикын ниислэл Загреб хото удха шанарайнгаа талаар Югославиин хоёрдохи город болоно. Энэмнай өөрынгөө түүхээр, архитектураараа, музейнүүдээрээ, хүндэмүүшэ һайн ёһо заншалаараа, хүгжэмэй фестивальнуудаараа, уран зурагай галерейнүүдээрээ туристнуудай анхарал татадаг томо центр байхаһаа гадна, ехэ ажалша хото юм. Тиин Загребай «Раде Кончар» гэжэ комбинадай, телекоммуникационно түхеэрэлгэ гаргадаг Никола Теслын нэрэмжэтэ заводой, эмэй препарадуудай «Плива» гэжэ фабрикын бүтээн гаргаһан продукци олохон оронуудта, тэрэ тоодо Советскэ Союздашье эгээн үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

ТАНЮГ-ТАСС-ай фото.

А Д У У Ш А Н

...Зунай һүниин тэн. Ой модоор бүрхөөгдэһэн үндэр хадын хормойгоор олон тоото адуун һүрэг аажамаар бэлшэнэ. Эхэеэ дахажа ябаһан хөөрхэн унагадай инсагаалалдаан моридой хүзүүндэ зүүгдэһэн хонхын абяантай ниилэжэ, эршон тойронние сууряатуулна.

Арадаа буу үргэлһэн, хүдэр шамбай бэетэй залуушаг хүн үе үе болоод лэ абяа гаража, шоно нохойнуудта тэмдэг үгэнэ. Адуун һүрэг даажа абаһаар дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байһан залуу адуушан Сэрэн-Доржо Жамсаевич Унжуев колхозойнгоо түрүү малшадай тоодо орожо шадаа.

Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой энэ адуушан мүнөө үедэ 190 толгой адуу харууһална. Эдэнь тобир тарганууд. Харууһалжа байһан гүүнүүдэйнгээ 100 толгой бүриһөө энэ жэлдэ дунда зэргээр 70 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ зорилготой.

Залуу адуушанай ажал хүдэлмэри тухай колхозой түрүүлэгшэ Б. Ц. Мункоев нигэжэ хөөрэнэ:

— Сэрэн-Доржо Унжуев адуушанаар хүдэлжэ эхилһээр удааншье болоогүй һаа, түрүүшүүлэй тоодо орожо шадаа.

П. ЖУЖАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: адуушан С. Ж. Унжуев.

Фотонь авторай.

АЖАЛШАДАЙ *бэшэгүүдһээ*

ДҮРШЭЛТЭЙ ЗАГАҺАШАН

Загаһашанай мэргэжэл шэлээшэдые ямаршье сагта: үбэлэй хүйтэн, зунай халуун гэлтэгүй, ажалдаа гаража ябахыень хаража болохо юм.

Байгалай эрьедэ байдаг Нижне-Ангарскын загаһанай заводто хүдэлдэг Пётр Петрович Копылов эгээл тиимэ ажалтанай нэгэн. Загаһашанай мэргэжэл шэлэһэн сагһаа хойшо арбаад жэл боложо байһан нүхэр Копылов эрхим ажалайнгаа түлөө предприятиингаа зүгһөө саг үргэлжэ һайшаал, магтаалда хүртэжэ байдаг. Энэ хүнэй үбсүүн дээрэ хэдэн медаль, орден яларна. Тэдэнэй тоодо В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль, Ажалай Улаан Тугай орден, мүн бусадые нэрлэмээр.

Коллектив соогоо хүндэтэй болоһон энэ загаһашан баян дүй дүршэлөө залуушуулда саг үргэлжэ дамжуулан үгэхые оролдодог. Загаһа агнахаяа далайда гарахадаа, тэдээндэ туһатай зүбшөөл заабари үгэжэ ябадаг.

А. КЛИМЕНКО.
Хойто-Байгалай аймаг.

ҮНДЭР НАҺАТАЙ БОЛОБОШЬЕ...

Иннокентий Ефимович Васильев энэ жэлдэ 70 наһатай болохо юм. Теэд үшөөл хүдэлһэн зандаа. Хүнгэн сарюун, хүдэлхэдөө, ямаршье залуушуулһаа гээгдэхээр бэшэ.

Энэ нүхэр үгытэй тариашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Нютагай баяшуулай барлагшье ябаад үзөө. Улаан Армиин зэргэдэ ябахадаа, хилын харуулшан байһан. Албаяа дүүргэжэ, нютагаа бусаад, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта ажаллаһан.

Һүүлээрнь Охин-Булагай МТС-эй дэргэдэ трактористнуудай курсада һуралсажа, механизаторай мэргэжэлтэй болоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо—1940 онһоо мүнөө болотор Бэшүүрэй аймпотребсоюзай автогаражда машина заһабаридаг слесареэр ажаллажа байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Совет Армиин зэргэдэ алба хэһэн юм.

И. Е. Васильев хаанашье, ямаршье ажалда хүдэлөө һаа, хододоо эрхим һайнаар ажаллажа, магтаал һайшаалда хүртэжэ ябадаг. Даабарита ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаха, түсэбтэ заабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг.

Иннокентий Васильевич пенсидэ гаранхай. Теэд дуратай ажалаа орхёогүй — мүнөө болотор слесареэр хүдэлжэл ябана. Дүй дүршэлөөр баян болоһон энэ нүхэр залуу үетэнние слесарнин мэргэжэлдэ һургаха хэрэгтэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг, ажалайнгаа нюусые дамжуулан үгэжэ ябадаг юм.

Ажалша бэрхэ И. Е. Васильев КПСС-эй райкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой, мүн Буркоопсоюзай правлениин Хүндэлэлэй 8 грамотаар шагнагдаһан байна. Тиихэдэ багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медальда хүртэнхэй. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһэн энэ нүхэртэ үшөө олон жэлдэ элүүр энхэ ябахыень сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь хүсэдэг юм.

М. АШИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Бэшүүрэй аймаг.

ТҮРҮҮШЫН АТОМНА ЭЛЕКТРОСТАНЦИИН 20 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Туби дэлхэй дээрэхи түрүүшын атомна электростанци 1954 оной июниин 27-до түрүүлэн ток үгэжэ эхилээ һэн. Амгалан байдалда хэрэглэгдэһэн атомай ниислэл хадаа Калужска областиин Обнинск гэжэ багахан тосхон байгаа.

Элшэ хүсэнэй шэнэ үе шата ямар нэгэ баяр баясхалангай үгэнүүдгүйгөөр, митинги үүдгүйгөөр эхилээ һэн. Түрүүшын атомна электростанциин журнал дээрэ энэ үдэр нигэжэ бэшэгдэбэ: «17 час 45 минута. Турбина хүдэлжэ эхилбэ». Ингэжэ 20 жэлэй урда тээ атомай хүсэнһөө түрүүшын лампочка носоогдоһон юм.

СССР-тэ атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ талаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. М. Петросьянц ТАСС-ай корреспондентын асуудалда нигэжэ харюусаба:

— Совет эрдэмтэдэй, инженернүүдэй энэ амжалта хадаа имагтал техническэ түйлалта бэшэ, харин бүри ехэ удха шанартай гэжэ тиихэдэ эли байгаа һэн. Атомай хүсэ хэрэглэхэ арга хүн түрэлтэн түрүүшынхеэ олоһон байгаа. Атомай ядро соо байдаг түлишые бутаруулһанай ашаар электрын элшэ хүсэ абаха асуудалые шиидхэлгэ имагтал научна, техническэ удха шанартай байхаһаа гадна, экономическа угаа ехэ үүргэтэй һэн. Энэнь уласхоорондын байдал һайжаруулгада мүн нүлөөлөө. Ушарынь юуб гэбэл, Совет гүрэнэй бэелүүлдэг политикын үндэһэ һуурида атомай элшэ хүсэ амгалан байдалда хэрэглэхэ тухай хэлэгдэнэ.

Обнинско станциин ашаглалгада тушаагдаһанһаа хойшо жэл үнгэрэмсөөр. атомай элшэ хүсэ амгалан байдалда хэрэглэхэ талаар Женевэдэ нээгдэһэн уласхоорондын нэгэдэхи конференцидэ совет делегаци хабаадахадаа, станциин хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүд тухай мэдээсэл хэн, станциин байгууламжа тухай баримтануудые элдэб оронуудай мэргэжэлтэдтэ дамжуулхадань, бүхы дэлхэйн арад зон үндэрөөр сэгнээ һэн.

Урдань шиидхэгдээгүй байһан олон зорилгонуудые Обнинск шиидхэһэн байна. Эдэ үдэрнүүдтэ эрдэмтэ-теоретик бетон худхадаг хүдэлмэришэнтэй хамта, инженер-конструктор прорабтай хамта хүдэлхэ ушартай болоһон юм. Залуу коллективтэ эсэшэ сусашагүйгөөр туһалһан, станциие ашаглалгада тушааха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан Игорь Васильевич Курчатов ой ухаандамнай элихэнээр һанагдана.

Түрүүшын атомна реактор, мүнөөнэй хэмжээгээр жэшэбэл, багахан һааб даа. Гэбэшье энээнэй хэмжээн бэшэ, харин шэнэ аргаар элшэ хүсэ абаха арга боломжын бии байһые баталха гээшэ шухала бэлэй.

Июнь һарын һүүл багаар Обнинскдо ерэгты. Бүхы дэлхэйн ядерщигууд — элитэ мэдээжэ эрдэмтэд эндэ үнгэргэгдэхэ уласхоорондын научно-техническэ конференцидэ хабаадаха байна. Атомна элшэ хүсэ амгалан байдалда хэрэглэжэ эхилһэнһээ хойшо 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэрнүүдтэ хабаадахаяа эдэнэр ерэхэ.

Манай ветеран — түрүүшын реакторта техническэ схемэнүүд шалгагдаһан, атомна ерээдүйн станцинуудай проектнүүд зохёогдоһон байгаа. Белоярска ба Ульяновскын атомна электростанцинуудай модельнүүд эндэ туршагдаа һэн. Уһаар хүргэгдэдэг Обнинско уран-графидай түхэлэй реакторые В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ 2 миллион киловатт хүсэтэй Ленинградска атомна станци хүгжөөһэн байгаа. Энэ станциин түрүүшын блок 1973 оной декабрь һарада ашаглалгада оруулагдажа, мүнөө болотор нэгэ хахад миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилөө. Обнинск хадаа түрүү атомна техникын лаборатори байхаһаа гадна, эб найрамдалта атомай уласхоорондын академи болоно. ГДР-эй, Чехословакиин, Болгариин, Венгриин, Польшын, Румыниин атомна электростанцинуудай проект табиһан, эдэниие барижа байһан мэргэжэлтэд эндэ һургуули гаража, онол шадабаряа мүлиһэн, нарижуулһан байха юм.

20 жэлэй турша соо Обнинско станци ехэ үндэһэ һууритай, дахуулнуудтай болонхой. Мүнөө зуу гаран электростанци дэлхэй дээрэ хүдэлнэ. Мүн лэ эды станци баригдажа байна. 1990 ондо гансал атомай элшэ хүсөөр хүдэлдэг шэнэ электростанциин хэдэ хэдэн оронуудта баригдахаар хараалагдажа байһан ушар индустриин энэ шэнэ һалбариин хурдан түргөөр хүгжэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Совет атомна энергетикэ хурдан түргөөр хүгжэнэ. Энэ түсэбтэ табан жэлэй һүүл багта атомай элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 6 миллион киловатт хүсөөр нэмэжэ, 1980 ондо 30 миллион киловаттда хүрэхэ байна. Атомна электростанцинуудые үргэдхэн хүгжөөхэ гэһэн зорилго урдаа табинагүйбди. Түргэн нейтронууд дээрэ хүдэлдэг реактортай шэнэ түхэлэй атомна электростанцинуудые байгуулха гээшэ бидэнэй гол зорилго болоно. Иимэ реакторта уранай түлишэ бүрин шатадаг юм. Тиихэдэ ядерна түлишэ ехээр алмагдадаг байна.

Энэ талаар совет теоретигүүд, инженернүүд мүн лэ түрүүлэн зам нээгээ һэн. Түргэн нейтронууд дээрэ хүдэлдэг реакторнуудые барилха талаар Советскэ Союз ехэ дүршэлтэй болонхой. Эдэ бүгэдын ашаар атомна электростанцида электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ хямда болодог.

20 жэлэй урда тээхидэл адли, мүнөө бүхы дэлхэйн мэргэжэлтэд манай дүршэл халан абаха арга боломжотой. Гадаадын олон делегацинууд Бор-60 гэжэ шэнжэлэгдэжэ байгаа реакторай хүдэлдэг Ульяновска областьдохи Димитровград хотодо ерэһэн байна. Харин оронуудай делегацинууд түргэн нейтронууд дээрэ хүдэлдэг туршалгын-промышленна түрүүшын түхеэрэлгын тодхогдон табигдаһан Каспиин далайн эрьедэхи Шевченко хотодо хүрэһэн байна. Тэрэ электрын элшэ хүсөөр хотые хангаад, Каспиин далайн уһые дабһагүй болгодог түхеэрэлгые хүдэлгэдэг юм.

Атомай элшэ хүсэн һаянай хэрэглэгдэнэ гээшэ. Тиимэһээ ойень тэмдэглэхэ гээшэ ямаршуу юм. Теэд һайндэр хадаа һайндэр юм ааб даа. Ерээдүйн үетэнэй үндэрөөр сэгнэхэ үйлэ хэрэг 20 жэлэй урда тээ болоһон байна. Тиимэһээ энэ баатаршалга түйлаһан эрдэмтэдтэ, инженернүүдтэ, хүдэлмэришэдтэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, «газарай нара» бии болгогшодто үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэнэбди.

Л. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай корр.

АРИГ СЭБЭРЭЙ ТҮЛӨӨ

Республикынгаа хүн зоной элүүрые хамгаалгада городой санэпидстанци ехэ үүргэ дүүргэдэг юм.

1972 ондо санэпидстанци шэнэ дабхар шэнэ байрада орожо, шэнэ оньһон техникэ, аппаратурануудаар хангагдажа, түргэнөөр ба һайн шанартайгаар элдэб янзын анализуудые хэхэ аргатай болоо һэн. Манай коллективтэ дүй дүршэлөөр баян болоһон мэргэжэлтэд олон. Тэрэнэй тоодо РСФСР-эй ба БурАССР-эй габьяата врач О. Котух, БурАССР-эй габьяата врачууд Афанасьева, Хүндэлэлэй тэмдэг орденто врач Л. Свечникова гэгшэд болоно. Эдэ эдэ габшагай ажалаарла республика соогоо суутай болоһон гээшэ. 35 хүндэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон юм.

1973 ондо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгөөр санэпедстанциин коллектив эшэргэнөөгээр үбдэхэ ябадалые 3 дахин үсөөрүүлһэн, лабораторно анализ хэхэ хүдэлмэри эрид һайжаруулһан, үбшэнтэндэ хэрэгтэй шуһа бэлдэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Мүнөө манай коллектив город соо, мүн город шадар ариг сэбэрые сахилгада гол анхаралаа хандуулна.

Ушар юуб гэхэдэ, зунай дулаан үдэрнүүд ерэжэ, үбшэ тараадаг хорхой шумуулай элбэгээр үдэхэ саг ерээ. Городой зарим участогуудта ариг сэбэр муугаар сахигдана, байрын гэрнүүдэй хашаа соогуур эдеэ хоолойнгоо үлөөдэһэ дайралдаһан газарта хаяха ушар үзэгдэнэ. Тиимэ газарта хорхой шумуулай олоор үдэдэг ушар бүгэдэндэ мэдээжэ бшуу. Тиимэһээ санэпидстанциин хүдэлмэрилэгшэд городойнгоо хүн зоной энхэ элүүр, ариг сэбэр байхын тула ходо тэмсэл ябуулдаг байна. Зүгөөр айл бүхэн ариг сэбэрые өөһэдөө наринаар сахижа байбал, манда сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ гэжэ һанагдана.

В. ТАХАЕВ,
республиканска санэпидстанциин врач.

ХИТАДАЙ ЗАСАГААРХИДАЙ БАЛМАД ПОЛИТИКА

...дэлхэй дээрэ уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуладажа байха үедэ Пекинэй засагаархидай ябуулдотоодын ба гадаадын политика, СССР-тэ эсэргүү гадын политика КНР-тэхи ... үеын байдалые тодорхойно гээшэ.

КПК-гай IX съезд дээрэ батата болгогдоһон «соёлой хубисхал» Мао Цзэ-дунай бүлэгэй сэрэгэй-бюрократическа диктатура тогтоогоо һэн. Тиигэжэ Хитадай арадай социалис түйлалтануудта ехэ хохидол ушаруулагдаа бэлэй. КНР-эй дотоодын политиикын байдал һүүлэй 10—15 жэлэй туршада юундэ тогтоонигүй болоо юм? Мао Цзэдунай бүлэг оронойнгоо урда арадай ажахын шухала зорилгонуудые дүүргэжэ шадаагүйнь иимэ байдалай гол шалтагааниинь болоно. КПК-гай X съезд, жэшээлхэдэ, оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтын асуудалые гаргаагүй гараһан байна. Зүгөөр «дайнай болоо һаань, бэлэн хэлэтэй байха», «газар доро хоргододог нүхэнүүдые гүнзэгыгөөр малтаха», «эдеэ ехээр нөөсэлхэ» гэһэн шүү хубхай хооһон үгэнүүдээр дүүргэгдээ һэн. Тэрэ съездын материалнууд соо КНР-эй арадай ажахын байдал, промышленность ба ажахын һалбаринуудай хүгжэлтэ тухай, арад зоной ажабайдал һайжаруулха тухай нэгэшье үгэ хэлэгдээгүйнь гайхалтай.

Эдэ шухала асуудалнуудай орондо бүхы ороноо сэрэгэй түхэлтэй болгохо, дайнда бэлэдхэхэ политика улам дүжэрөөн бэелүүлхэ зорилго табяа. Сэрэгэй гаргашада жэл бүри мүнгэн ехээр һомологдоно. Жэшээлхэдэ, 1973 ондо оронoй бюджедэй 40 процентнь сэрэгэй бэлэдхэлдэ гаргашалагдаа.

КНР-эй хүдэлмэришэд ба алба хаагшад мүнөөшье болотор түлбэритэй амаралта абадаггүй байһаар. Ажалшадай ажаһууха гэр байра, ажаһуудал хангалгын эмхи зургаанууд һүүлэй 10 жэл соо баригданагүй. КНР-эй тогтоогдоһоор 25 жэлэй ой гүйсэхэеэ байна. Мүнөө 300 миллион хүн үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаар, хэдэн миллион үхибүүд һургуулида ябанагүй. 1957 онтой сасуулбал, мүнөө 11 дахин үсөөн студент дээдэ һургуулинуудта һурана. КНР-эй засагаархид арад зондоо үгытэй байха ёһотойт гэжэ үдэр бүри идхахые оролдоно. Үшөө 1957 ондо Мао Цзэдун нигэжэ хэлэһэн байна: «Үгытэй байдал һайн гээшэ. Газар дэлхэй дээрэхи хүнүүд булта баян болохо гэжэ һанахадашье аймшагтай шэнги байна». Орон доторхи байдалайнгаа бэрхэшээлнүүдэй ушар шалтагаануудые иигэжэ тайлбарилха һэдэлгэ хэнэ ха юм.

Хитад мүнөө СССР-һээ булад 6 дахин, электрын элшэ хүсэ ба нефть 10 дахин багаар үйлэдбэрилнэ. КПК-гай X съездын шиидхэбэринүүдые, маоистнуудай мүнөө бэелүүлжэ байдаг политикые харахада, социалис байгуулалтын замһаа жэл бүри холодожо байһыень гэршэлнэ. Орон дотороо бэелүүлдэг политиканьн тогтонижороогүй байһаар. Ушар тиимэһээ «соёлой хубисхал», ополчениин сэрэгэй отрядуудые байгуулга, «Линь Бяо ба Конфуциин тала баригшадые» элишэлхэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд хирэ хирэ болоод лэ бэелүүлэгдэжэ байдаг. Тиихэдэ мүнөөнэй засаг баригшадта эсэргүү һанал бодолтой хүнүүдые хашаха, хааха гэһэн зорилго табина бшуу. КНР-тэ конституциин ёһоор байгуулагдаһан зургаанууд тараагданхай. 1954 ондо баталан абтаһан конституциинь сахигдахаяа болинхой. 1965 онһоо хойшо Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай зүблөөн зарлагдаагүй. КНР-эй правительствын гэшүүд конституционно мандатгүйгөөр ажаллажа байнхай. Гүрэнэй совет болон бусад зургаанууд хүсэдөөр бүрилдхэгдөөгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, премьерэй 16 орлогшонорһоо 7-ниинь үлэнхэй. Хитадта байгуулагдаһан ополчениин сэрэгэй отрядууд арад түмэндэ, армида эсэргүүгээр хэрэглэхэ хүсэн болгогдожо байна. Мүнөө хото городууд ба тосхонуудта олон хүнүүдэй хабаадалгатай митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэжэ, «соёлой хубисхал» хамгаалһан, магтаһан үгэнүүдые сонoсхоно.

Дотоодын тэмсэл ябуулхадань Хитадай арми ехэ зэбсэг болоно. Армиие Мао Цзэ-дунай мэдэлдэ байлгахын тула сэрэгэй 11 округуудай командалагшадай 8-ниинь һаяхан һэлгэгдэһэн байна.

Советскэ Союзһаа аюулай тохёолдохо тухай худал хуурмаг үгэ тараажа, дайнда бэлэдхэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Ракетно-ядерна хүсэндэ нилээд ехэ анхарал хандуулагдана. Һүүлэй үедэ 20 миллион шахуу хүн сэрэгэй бэлэдхэлдэ ябажа гараа. Тодорхойлон хэлэбэл, КНР-тэ сэрэгэй-бюрократическа диктатура тогтоон байгуулагдаа. Хитадай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудынь орон доторхи хүн зоной дура гутаана. КПК-гай X съезд дотоодын, гадаадын балмад политикаяа сагааруулхын, хуулита болгохын тула «революционно оронууд (Хитад гэжэ ойлгогдоно) империалис оронуудтай харилсаа холбоотой байха ёһотой» гэжэ шиидхэбэри соогоо бэшэһэн байдаг. Ушар тиимэһээ тэрэ съездын шиидхэбэриин ёһоор, КНР бүхы тэмсэлээ Советскэ Союзда, социалис оронуудта эсэргүүгээр ябуулха, империалис оронуудтай холбоо тогтоохо гэһэн зорилго табиба бшуу. Мао Цзэ-дун США-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, совет-американ хёморооной үедэ Хитад Америкын тала бариха гэжэ оло дахин хэлэһэн байха. Тиихэлээрээ США-е Советскэ Союзда эсэргүүгээр тухирха, мүн Советскэ Союзтай «тулалдаха» болобол, США-һаа дэмжэлгэтэй байха гэжэ оролдоһон политика бшуу.

Гэхэтэй хамта, Пекинэй удамаршад социалис хани барисаата оронуудтай тэмсэхын тула бага, дунда зэргын хүсэтэй гүрэнүүдые өөрынгөө хүтэлбэри доро нэгэдүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Маоистнуудай тухайламжын ёһоор, зарим капиталис оронууд энэ бүлэглэлдэнь оролсохо ёһотой. Хитад империалис оронуудтай худалдаа наймаагаа үргэдхэнэ, буу зэбсэгшье худалдажа абана. Жэшээлхэдэ, империалис оронуудтай КНР-эй хэдэг худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесын хэмжээн 1972 ондо 55 процент байбал, 1973 ондо 65 процент хүрэтэрээ ургаа. Зүгөөр социалис оронуудтай хэдэг худалдаа наймаан энэ үе саг соо 22 процентһээ 17 процент хүрэтэрээ хороо. Капиталис оронууд КНР-тэй худалдаа наймаагаа ехээр үргэдхэхэ гэжэ оролдоногүй. Юундэб гэхэдэ, КНР-тэхи политическэ байдал бата бэхи һууритай гэжэ тоолоногүй.

Хани барисаата социалис оронуудай зүбтэй политика, уласхоорондын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг ушар КНР США хоёрой хоорондо сэхэ холбоо байгуулха арга боломжыень хизаарлана. Гэбэшье империалис оронууд Советскэ Союзда эсэргүүгээр КНР-эй ябуулдаг политикыень хараада абан, дипломатическа ямаршье хонжоо наймаае хэжэ болохо байһыень мартаха ёһогүйбди.

Пекин бүхы ябуулгаяа Советскэ Союзда, социалис оронуудта харшаар бэелүүлхэ гэжэ оролдоно. Социалис оронуудта эсэргүү хашхаралан, хуугайлаан соогоо төөрижэ, байхадаа, «социалис лагерь үгы болобо» гэжэ «Женьминь жибао» газетэ бэшэһэн байна. Маоистнууд социалис оронуудта нюусаар листовконуудые тараажа, өөрын агентура бии болгохоёо. дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахаяа һэдэнэ. Монголой Арадай Республикые хашаха, хааха ябадалаа Пекинэй удамаршад улам үргэдхэжэ байнхай. СЭВ, Варшавска договорые «эзэрхэг түримхэй бүлэглэл» гэжэ нэрлэнэ. Зүгөөр социалис оронуудта харша ябуулгануудынь хаа хаанагүй урагшагүйдэнэ.

Хитадай засагаархид Азиин, Африкын, Латиин Америкын гүрэнүүдые өөрынгөө хара хэрэгтэ хабаадуулха, эдэ оронуудай найдабарида ороһон бэеэрээ элдэб шэглэлтэй баазануудые бии болгохо гэжэ оролдоно.

Олонхи ушарта дэлхэйн элдэб оронуудта Хитадай бэелүүлдэг политика шанга харюу абана. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай IV конференциин дүнгүүд, ООН-ой Генеральна Ассамблейн һүүлшын сессинүүд энээниие элеэр гэршэлбэ. Маоистнуудай тезисүүд олонхи асуудалнуудаар дэмжэгдээгүй үлөө.

Арад зондоо харша маоизмын политика, социализмын замһаа тэрэнэй хазагайран ошоһые эдэ баримтанууд гэршэлнэ. КНР-эй байгуулагдаһаар 25 жэлэй ой гүйсэхэнь. Хитад арад Пекинэй засагаархидай гэмээр энэ ойгоо дахишье өөдэгүй үрэ дүнгүүдээр угтахаяа байна бшуу.

А. СЕРЕБРЯКОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

ТҮРҮҮШЫН ЛАУРЕАДУУД

—★—

Виолончелистнүүдэй конкурсдо илагшад

П. И. ЧАЙКОВСКИИН нэрэмжэтэ уласхоорондын 5-дахи конкурсын түрүүшын лауреадууд, дипломантнууд июниин 24-дэ тодорбо. Эдэмнай хүшэр бэрхэтэй мүрысөөндэ илажа гараһан залуу виолончелистнүүд мүн. 17 оронһоо 46 хүн энээндэ хабаадаһан байна.

РСФСР-эй арадай артист Даниил Шафранай түрүүлэлгэ доро уласхоорондын жюри виолончелистнүүдэй конкурсын дүнгүүдые согсолоо.

СССР-эй түлөөлэгшэ Борис Пергаменщиков түрүүшын шанда, алтан медальда хүртэбэ. Совет виолончелист Иван Монигетти 2-дохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаа. Японой хүгжэмшэн Хирофуми Канно 3-дахи һуурида гаража, бронзо медаляар шагнагдаһан байна.

Сета Балтаян (Болгари), Джеймс Крегер (США) — 4-дэхи хоёр шанда, харин Анджела Шварц (США), Иван Шиффоло (Франци) — 6-дахи хоёр шанда хүртэһэн байна. 5-дахи, 7-дохи шангууд олгогдоогүй. СССР-эй түлөөлэгшэ Иосиф Фейгельсон 8-дахи шан эзэлбэ.

СССР-эй түлөөлэгшэд Андрей Дёмин, Александр Готгельф, Зенон Залицайло, Стивен Доун (США) конкурсын дипломуудаар шагнагдаа. Совет композиторай зохёолнуудые эрхим һайнаар гүйсэдхэһэнэй түлөө тусхай шангуудта Сета Балтаян (Болгари), Хирофуми Канно (Япон) хүртэһэн байна.

— Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конкурсын түүхэдэ үшөө нэгэ толотомо хуудаһан бэшэгдээ, — гэжэ Д. Б. Шафран ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. — Бэрхэ бэрхэ виолончелистнүүд совет ороной ниислэл хотодо эзэлһэн лауреадуудайнгаа нэрэ зэргые омогорхолтойгоор абажа ябаха юм.

Эдэмнай хэд гээшэб? Нэн түрүүн Ленинградай консерватори дүүргэжэ байһан 25-тай Борис Пергаменщиковэй амжалта тухай тогтон хэлэжэ болоно. Бүхэроссин ба бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ, «Прагын хабар» гэжэ виолончелистнүүдэй конкурсдо тэрэ удаа дараалан илажа гаран. Бэлигтэй бэрхэ хүгжэмшэн байһанаа харуулаа һэн. Тэрэ хүгжэм гүнзэгыгөөр мэдэдэг хүн юм. Шостаковичой, Бахай, Брамсын зохёолнуудые гүйсэдхэхэдэнь, илангаа элеэр харагдаһан байна.

Москвагай консерваториин аспирант Иван Монигетти мүрысөөнэй бүхы шатануудта жэгдэ һайнаар наадаба. Тэрэ бушуу түргэн, уран бэлигтэй, шадамар бэрхэ байһанаа элирхэйлэн харуулаа. Чайковскиин зохёолнуудые уран хурсаар гүйсэдхэлгэ тэрэнэй программын шэмэглэл болоно. Японой виолончелист Хирофуми Канно 3-дахи һуури эзэлхэл ёһоороо эзэлээ. Болгар виолончелистка Сета Балтаян Чайковскиин нэрэмжэтэ урдахи конкурсдо хабаадалаа һэн. Тиин мүнөө түйлаһан амжалтань гайхалтайшье бэшэ. 4 жэлэй турша соо Москвагай консерваторидо һурахадаа, тэрэ мэргэжэл шадабаряа улам нарижуулһан байна.

Американ виолончелистнүүд, илангаа Джеймс Крегер, Анджела Шварц гэгшэд ехэ амжалта түйлаа. Түрүүшынхинь — өөрсэ бэлигтэй гүйсэдхэгшэ. Нүгөөдэнь зохёохы талааран шадамар бэрхэ виолончелистка юм.

Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурсдо хабаадалга бүхы лауреадуудта, дипломантнуудта һайн һургуули. шэнэ амжалтануудай эшэ үндэһэн болобо.

(ТАСС).

ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНАЙ ДҮН

ФУТБОЛ

СССР-эй футболистнуудай дунда «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын команданууд ээлжээтэ арбан хоёрдохи уулзалгаяа июниин 23-да үнгэргэбэ. Энэ үдэр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй, зонын 14 командын футболистнууд наадаба.

Наадана дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон хоёр командын футболистнууд шүүһэн, хоёрынь тэнсэжэ гараһан байха юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, хабарһаа хойшо эрхим һайнаар наадажа ябаһан Новосибирскын «Чкаловец» команда болоно. Эдэнэр Эрхүүгэй «Авиаторые» 2:1 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулба. Нүгөөдэнь — Владивостогой «Луч» команда Томскын «Торпедэдэ» айлшалаа. Тиихэдээ эдэнэр талмайн эзэдые 3:0 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада табан һуури урагшаа дабшаба. Талмайн эзэдтэй тэнсэжэ гараһан команданууд гэхэдэ, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» Курганай «Зауралец» команданууд болоно. Эдэнэр Прокопьевскын «Шахтер», Шэтын «Локомотив» командануудта айлшалһан байгаа. Нааданиннь 0:0 тоотойгоор дүүрэһэн байна.

Мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлээд ябаһан Барнаулай «Динамо» команда ээлжээтэ уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн байба. Эдэнэр Хабаровскын СКА командатай наадаа. Наадана дүн — 4:2 гэһэн тоо хаража үзэхэдэ, ёһотойл шанга тулалдаан болоо ха. Мүн Благовещенскын «Амур» команда Омскын «Иртышэй» футболистнуудтай өөрынгөө стадион дээрэ наадаба. Талмайн эзэд айлшадаа 3:0 тоотойгоор шүүхэдээ, сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор эдэнэрэйнгээ урдань ороһон байна.

Красноярскын «Автомобилист» команда Урда-Сахалинай «Сахалин» командые 2:1 тоотойгоор шүүбэшье, тэрэл һууридаа үлөһэн байха юм. Энэ үдэр манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд наадаагүй.

Июниин 27-до ээлжээтэ — арбан гурбадахи наадан үнгэргэгдэхэ. Манай «Сэлэнгэ» өөрынгөө стадион дээрэ наадаха юм. Айлшаар Новосибирскын «Чкаловец» команда ерэхэ болонхой. Наадан үдэшын 6 час 30 минутаһаа эхилхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Чкаловец» Н. Сяб.	12	9	1	2	21: 9	19
«Динамо» Барнаул	11	7	4	0	20: 5	18
«Амур» Благовещ.	11	6	3	2	17: 8	15
«Иртыш» Омск	12	6	3	3	15:13	15
«Луч» Владивосток	10	5	2	3	20:10	12
«Вулкан» П-Камчат.	10	5	2	3	9: 6	12
«Зауралец» Курган	12	4	4	4	11:10	12
«Торпедо» Томск	11	5	2	4	9:13	12
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	10	4	3	3	9: 8	11
СКА Хабаровск	10	4	3	3	17:17	11
«Локомотив» Шэтэ	11	3	4	4	8: 8	10
«Автомобилист» Красн.	11	4	2	5	10:13	10
«Шахтёр» Прок.	11	2	4	5	8:13	8
«Авиатор» Эрхүү	11	3	2	6	13:20	8
«Сахалин» Ю-Сах.	10	2	3	5	7:11	7
«Уралец» Н. Тагил	11	1	4	6	8:13	6
«Нефтяник» Тюмень	11	2	2	7	10:20	6
«Локомотив» Челяб.	11	1	2	8	7:22	4

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

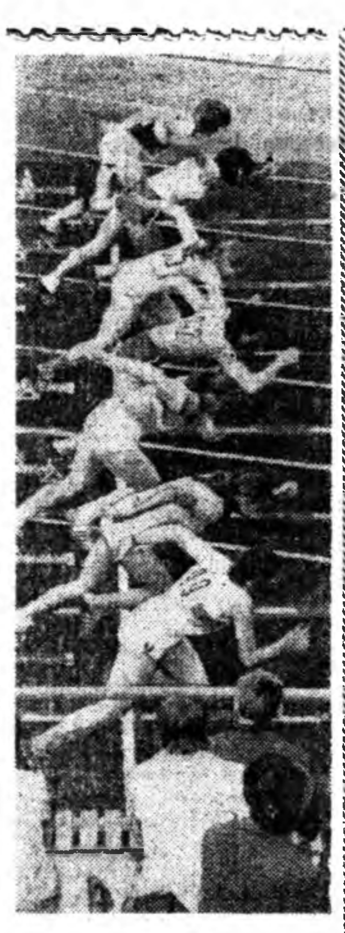
«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июниин 20-до Москвада үнгэргэгдэһэн 17-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэ хүн зургаан номер таагаа. Тиигэжэ 5000 түхэриг шүүбэ. Табан номер таагшад мүн лэ — 5000 түхэриг, дүрбэн номер таагшад — 121 түхэриг, гурбан номер тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха байна.

«Спортлото-2»: Зургаан номер мүн лэ нэгэ хүн таажа, 5000 түхэриг абаха болобо. Табан номер таагшад — 1556 түхэриг, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 32 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха.

17-дохи тиражай шүүбэри июлиин 1-һээ 30 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС-ай корр.).

РИГЭ хотын кубок эзэлхын түлөө мүрысөөн 13-дахяа үнгэргэгдэбэ. Энээндэ совет, харин оронуудай хүнгэн атледүүд хабаадаа. Латвиин спортсменүүд СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадада иигэжэ бэлэдхэл хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: старт.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Малаа зундаа бэлшээжэ таргалуулха» — түрүү бэшэг. «Залуушуул — ажалай вахтада» — суглуулбари шалгалтын материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһан арадай хиналтада зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһанда. Ном тухай һанамжа. Хилын саана. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Пушкин тухай статья. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 16.00 — Искусствын бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 18.50—19.00 — Забһарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 21.00 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурс дээрэ. 21.30 — «Хүн ба хуули».

Улаан-Үдэ. 22.00 — Телевизионно һонин. 22.15 — «Танай бэшэгүүдээр» гэһэн дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 22.00 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёол». «Ваня абга» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 23.40 — Концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

НҮҮДЭЛ ФИЛИАЛ МАНАЙДА АЙЛШАЛБА

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хүн байгаали хоёр хоорондоо таһаршагүй холбоотой юм. Эгээл нимэһээ хүн зон сүлөө сагтаа, амаралтынгаа үедэ ан амитадые, шубуу шонхорнуудые, элдэб түрэлэй ургамалнуудые хараха дуратай байдаг гээшэ. Элдин һайхан, баян дэлгэр зунай сагта нюдэ алдама, үргэн дэлюун талада гарахада, ямар үзэсхэлэн һайхан байдаг бэ даа: жэргэмэлэй жэргээн, һоно батаганаанай дүүеэн, хорхой шумуулай таршаганаан соностохо, үнгын сэсэгэй, бутуула ногооной, ая гангын, хужар марсын хангалма үнэр хамар сорьёхо. Байгаалиин шэмэг болохо гоё һайхан ан амитадые, шубуудые хараха гээшэ гоё ааб даа...

Эдэ бүгэдэнтэй бидэ Ботаническа саад соо гү, али зоопарк соо уулзажа, урмашан, бахархан хараха аргатайбди. Нимэ арга боломжо мүнөө улаан-үдынхидтэ тудаба. — Новосибирскдэхи зоопаркын нүүдэл филиал манайда айлшалан ерэжэ, республикымнай ниислэл хотын Үдын урда бэедэ, трамвай болон автобусуудай тогтодог Геологическа буудалда һууриһажаба. Тиин урда субботоһоо хүдэлжэ эхилээ.

Дэлхэйн бүхы түбинүүдэй ан амитад, шубуу шонхорнууд эндэ бии хаш. Жэшээлэн хэлэбэл, амитадай хаан — арсалан, эреэн гүрөөһэн, шоно, баабгай, бодон гахайһаа гадна, сэбдэг хүйтэн тундрын, Хойто Мүльһэтэ далайн сагаан үнэгэн, сагаан баабгай. Баруун-Урда Европодо ба Хойто-Африкада ажамидардаг дикообраз. Африкын урда болон зүүн хубида нютагжаһан гиенэ, Хойто ба Урда Америкэдэ байдаг пума. Урда Америкэдэ ажамидардаг лама гэхэ мэтын амитадые, Австралиин талада, сүл гүбинүүдтэ байдаг, страустал адлирхуу, эму гэжэ шубууе, цесарка болон һолонгын долоон үнгэ далидаа шэнгээһэн тугас шубууе, элдэб түрэлэй һармагшадые хүнүүд, үхибүүд ехэтэ һонирхобо.

Энээн соогуур ябажа харахадаа, дэлхэйн элдэб оронуудаар аяншалжа, үзэсхэлэн һайхан байгаалитайнь танилсаһан, амитадайнь аймагые хараһандал болонош.

— Манай филиалда 104 түрэлэй ан амитад, шубууд, һармагшад бии. Алтайн хизаартахи Рубцовск хотынхидта айлшалһанай һүүлээр танайда ерэбэбди, — гэжэ Новосибирскдэхи зоопаркын нүүдэл филиалай директор В. С. Паршутин хөөрэнэ. — Улаанүдынхидые, мүн гурбан ордено республикын ажалшадые ангуудтаяа, шубуудтаяа июлиин арба гаратар танилсуулхабди. Тиин манай зоопаркын нүүдэл филиалда орожо харыт, уринабди, — гэжэ В. С. Паршутин хахасаха дээрээ хэлэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Новосибирскын зоопаркын нүүдэл филиал соо.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

ГАВАНА

Кубын, Францийн коммунистнуудай хоорондохи холбоо барисаан бэхижэнэ

ТАСС

Кубын Коммунис партиин ба Францийн Коммунис партиин хоорондохи харилсаа холбоое саашадань үргэдхэхэ шухала гэжэ ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ФКП-гэй ЦК-гай секретарь Ролан Леруа түрүүтэй ФКП-гэй делегациин Кубада ерэһэн тухай Кубын-француз хамтын деклараци дотор хэлэгдэнэ.

Кубын Компартиин ЦК-гай уряалаар июниин 10-һаа 23 болотор эндэ ерээд байһан ФКП-гэй делегаци Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастратай уулзаа. Тэрэ Кубын КП-гэй делегацитай хөөрэлдэхэдөө, хоорондохи аха дүүгэй хани барисаагаа саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

ВАШИНГТОН

Р. Никсон Европо ошохоёо мордобо

ТАСС

Советскэ Союз орохо замдаа тогтохын тула США-гай президент Р. Никсон Брюссель ошохоёо июниин 25-да эндэһээ мордобо.

Ниидэхынгээ урда тээ Р. Никсон мэдүүлгэ хээ. Советскэ Союзда ошоходоо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй, совет бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдэхэ байнаб гэжэ тэрэ хэлээ.

СОФИ

Тэмсэжэ байгаа арадта туһаламжа

ТАСС

Чилиин тэмсэжэ байгаа арад зондо туһаламжа үзүүлхын тула Софиин ажалшад амаралтын үдэр хүдэлжэ, 400 мянган лев эльгэбэ.

Болгариин ниислэл хотын 160 гара мянган хүдэлмэришэн, алба хаагшад интернациональна һаналаа нэгэдэлгын энэ ехэ хэмжээ ябуулгада хабаадалсаа.

Чилиин патриодуудай тэмсэл дэмжэһэн митингнүүд воскресенигэй үеэр предприятинуудта болоһон байна. Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан болон тэрэнэй нүхэдые дары сүлөөлхэ эрилтэ табин, фашис хүнтын харата ябуулгануудые эрид буруушааба.

ПАРИЖ

Эрид шууд буруушаана

ТАСС

Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэдэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудые Францийн профсоюзай ехэ нэгэдэл — Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци эрид буруушааба. Олон мянгаад эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй, үбгэд, хүгшэдэй хохидолдо ороһон Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэдэй ээрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые ВКТ буруушаана гээд эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Араб оронуудай түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэй, нэн түрүүн империализмтай тэмсэл хэжэ байһан палестин арадтай һанал нэгэтэй байһанаа Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци үшөө дахин мэдүүлээ гээд тэмдэглэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Г. Киссинджерэй пресс-конференци

ТАСС

США-гай президентын албанай хэрэгээр Москва ошохоёо байһандань зорюулагдажа, Гүрэнэй департамент соо пресс-конференци үнгэргэгдөө. Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша, гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ. Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхын тула, ядерна дайнай аюул сарахын тула, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тула хөөрэлдөөнүүдые хэхээ США-гай президент Р. Никсон Москва ошохо байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

США-гай ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха арга олгохо байна. США, Советскэ Союз хадаа ядерна дай хэхэ аргатай хүсэн түгэс хоёр орон болоно. Энээниие ойлгонгүй байгаа һаа, хёморoo зүришэлдөө үүдхэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ аюул тохёолдуулжа болоно гээд тэрэ хэлээ.

Киссинджерэй хэлэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанай бодомжотой һайн шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлхыень түйлаха гээшэ США-гай гол зорилго болоно.

Энэ уулзалгын үедэ хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүд гурбан гол хубиһаа бүридэхэ байна гэжэ Г. Киссинджер саашадаа хэлээ. Нэгэдэхинь — уласхоорондын байдалые хаража үзэхэ, али бүхы хёморoo зүришэлдөөнүүдые элирүүлжэ, эдэнэй хойшолонгуудые зайсуулха, али бүхы харилсаа холбоо тогтоохо.

Хоёрдохинь — ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хинаха асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэхэ.

Гурбадахинь — Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае улам һайжаруулха. Экономикын, эрдэм наукын ба хоёр талые һонирхуулһан бусад асуудалнуудаар хэдэн хэлсээнүүдые баталха.

УЛААН-БААТАР

Монголой революционернүүдэй үдэр

ТАСС

Монголой революционернүүдэй үдэрые Арадай Монголой ажалшад баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ.

Д. Сүхэ-Баатарай, Х. Чойбалсанай, мүн Монголой бусад революционернүүдэй ородог байһан нюуса кружогууд 54 жэлэй урда тээ ниитэ нэгэ политическэ эмхи болоно, энэ үдэр нэгэдэһэн юм. Саашадаа энээнэй үндэһэн һуури дээрэ монгол коммунистнуудай парти — МНРП байгуулагдаа һэн.

Политическэ шэнэ эмхи гадаадын дарлагшад мүлжэгшэдтэ эсэргүүгээр, орон доторой баяд ноёдто эсэргүүгээр хэгдэһэн арадай тэмсэлые хүтэлбэрилһэн байна.

Монголой революционернүүдэй һайндэртэ республикын ажалшад арадай революциин илалтын түлөө, социализмын хэрэгэй илан мандахын түлөө нугаршагүй тэмсэлшэдые гүнзэгы сэдьхэлһээ хүндэлжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Хэр үгай ёһо заншалаар, энэ үдэр пионернүүд болон һурагшад, залуушуул болон студентнэр революциин ветерануудтай уулзаһан байгаа. Монголой революционернүүдэй аха үетэнэй баатаршалга тухай, Монгол орондо арадай революциин илаһан тухай, дайщалхы манлай — МНРП-гэй гаталһан зам тухай революциин ветерануудзалуушуулда хөөрөө. Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай арадуудтай МНР-эй ажалшадай бата хани барисаатай байһан тухай эдэнэр хөөрэбэ.

ПХЕНЬЯН

Һаналаа нэгэдэлгын һара

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр үнгэргэгдэжэ байгаа корейн арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын һара июниин 25-һаа эхилбэ.

Энэ үдэр хадаа империалис хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү сүлөөрэлгын дай эхилэлгын үдэр гэжэ корейн арадай дурасхаалда хэтэдээ үлэхэ юм. Империалистнуудаар дэмжэгдэн тухирагдаһан Урда Корейн лисынмановска хархис этэгээдүүд 24 жэлэй урда тээ КНДР-тэ эсэргүү дай үүдхэһэн юм.

Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудаар дэмжэгдэһэн Хойто Корейн арад энэ дайнда тэсэжэ гаран, илалта түйлаһан юм. Корейдэхи шахардуу байдал һуларуулхын, Корейе амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө КНДР-эй Верховно Арадай суглаан, республикын правительство олон жэлдэ оролдоно.

ВАШИНГТОН

Израилиин министр США-да ерэбэ

ТАСС

Албанай хэрэгээр США-да ерээд байһан Израилиин обороныи министр Ш. Перес Холбоото Штадуудай зүгһөө Израильда сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байна. Америкын хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор, ойрын дүрбэн жэлэй турша соо жэл бүри 1,5 миллиард доллар хэмжээнэй сэрэгэй туһаламжа США-һаа абахые Израиль оролдоно. Гэхэтэй хамта, жэлдээ үшөө 500 миллион доллрой «экономическа туһаламжа» абаха һанаатай

ҮНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ДИАБЕТИГҮҮДЭЙ УУХА ПИВЭ

ЧЕХОСЛОВАКИИН Пльзень хотодохи «Габринус» гэжэ пивэ шанадаг завод шэнэ сортын пивэ һаяар гаргажа эхилээ юм. Диабедтэй хүнүүд энэ унда уужа шадаха байна.

Пивэ шанадаг промышленностиин Прагадахи эрдэм-шэнжэлэлгын институдай мэргэжэлтэд удаан саг соо шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэжэ, «Диапивэ» гэжэ нэрэтэй шэнэ сорт бии болгоо. Тиихэдээ пивэ соохи бүхы зүйлнүүдые ... гансал саахарыень 12 дахин бага болгоһон байха юм.

Байгша оной һүүл болотор Чехословакиин Социалис Республикада 2 миллионһоо үлүү бутылхэ «Диапивэ» үйлэдбэрилэн гаргахаар хараалагдана.

ДРВ-гэй АРХЕОЛОГУУДАЙ ОЛОШО

ВЬЕТНАМАЙ Демократическа Республикын хойто захадахи Лаокай провинцида хэдэһэн малталгануудай үедэ бронзо зэбсэгтэ үедэ хабаатай зүйлнүүд олдоһон байна. Гурба-дүрбэ мянган жэлэй саанатээ Вьетнамай дэбисхэр дээрэхи «Донгшонско хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ» эдэ зүйлнүүд хабаатай гээд Вьетнамай археологууд тоолоно.

Бронзо хэдэн һүхэ, гурбажан самсаалтай модон гаһан, модон анзаһанай түхеэрэмжэнүүд эдэнэй дунда бии.

Донгшонско хүгжэлтэ дэбжэлтын үлэгдэлнүүд республикын урда провинцинуудай ... гэндэ — Тханьхоа провинцида Донгшон нютагта түрүүшынхиеэ олдоһон юм. Харин республикын хойто захада олдоһон зүйлнүүд эртэ урда сагта Вьетнамда ехэ хүгжэлтэ дэбжэлтэтэй байһыень элирхэйлжэ гэршэлнэ.

ЗАПОЛЯРИДА... АЙХАБТАР ХАЛУУН

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ ... то Норвегиин ехэнхи хубида үзэгдөө дуулдаагүй халуун болжо байна. Хойто широтагай 70-дахи параллель шадар байдаг Банакада, Альтада һүүдэр газарта 32 градус халуун болоно. Бүмбэрсэг дэлхэйн эгээл хойто захын хото гэжэ тоологдодог Хаммерфестдэ хэдэн үдэрэй турша соо 28 градус дулаан болобо.

Сагай уларил шэнжэлхэ журналай бии болгоһоһоо хойшо, 103 жэлэй турша соо, эндэ — Хойто Норвегидэ иимэ дулаан болоогүй юм.

УТА НАҺАТАЙ КАРП ЗАГАҺАН

75 НАҺАТАЙ япон ... кадзу Хаясэ — Гифу префектурын Камо уездын һуу... тосхонуудтахи сөөрэмүүдэй ... гэн соо ажамидардаг карп ... гаһанай үнэн хани мүн. Ха... гэжэ нэрэтэй энэ карп ... жөөлтэй эжэлшэнхэй. ... даханьн — ерэдэг, ... юумэнүүдыень амтархан ... дэг, гартаа бириxадань ... уһа руугаа орохые дугта... даггүй юм. Энэ загаһанай ... һан угаа һонирхолтой. Хан... 224 наһатай болохо бай...

Хаясэ энэ загаһанай ... һоо хори гараи жэлэй ту... соо харууһална. Минии ... түрэхэһөө холо урид Ха... тус сөөрэмдэ тамаржа ... байгаа гэжэ баталдаг ... эхэнь ута наһатай карпые ... руухалдаг һэн ха. Үндэр ... тай хүгшэн хөөрөөл ааб ... гэжэ нютагайхидынь хэлс... бэлэй. Зүгөөр Нагой ... ажаһуудаг профессор М. ... загаһанай хоёр хашарһа ... жэлжэ үзэхэдөө, загаһанай ... дото наһыень элирүүлһэн б... на — тэрэ үнэхөөрөөшье ... тэй.

«УТЛААТАИ ТАБЛЕТКИ»

СОНГООХО ЭТАА ... кэ соо бии болгоохо арга ... шын мэргэжэлтэд зохеогоо. Элдэб колбасануудые ... гоолгодо «таблеткэтэй ... үргөөр хэрэглэгдэнэ. ... гансал модо алмахаһаа ... колбасые һайнаар сонгооход ... ги олгоно.

Гданьскдахи химическэ ... перативудай гаргадаг ... препарадай олоной дура ... хадань, «таблеткэтэй ... үйлэдбэрилэн гаргадаг ... завод бариха тухай шиид... ри абтаа.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефо...

г. Улан-Удэ, ул. Ле... на 35. Телефоны: реда... ра — 54-54, приёмная ... 54-93, зам. редактора ... — 68-08, зам. редактора ... 62-62, отв. секретар... 50-52, секретариат — 6... отделы: партийной жизни ... 60-91, сельского хозяй... — 64-36, 63-86, пропаг... и агитации — 56-23, п... мышленности и строит... ства — 61-35, совет... строительства и быт... 69-58, культуры и шко... 60-21, писем и рабсел... ров — 67-31, информаци... 34-05, общественная пр... ная — 56-62, машинное б... ро — 57-63, фотолабора... рия — 33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02461. Заказ № ...